

Suflet

Revistă
de etnografie și folclor
Fondată în 1927

5 -2001 - serie nouă

altenesc

"Un om ce nu s-a odihnit o viață întreagă și l-a durut durerea altuia, deci, ca o pioasă amintire, roagă pe urmași să poarte doliu alb, căci neagră i-a fost viața și, deci, trebuie cinstită!"

C. CIOBANU – PLENIȚA

Drumuri în viața mea

M-am născut în 1936, aprilie 10, în Băilești, jud. Dolj, unde am deprins gustul pentru cultura populară, beneficiind de existența în familie a bunicilor după mamă care erau foarte înțelepți. Mi-am început învățătura în Băilești și, apoi, am încheiat o primă etapă, absolvind cursurile Școlii Pedagogice de băieți din Craiova, în 1953.

Ca absolvent al Facultății de Filologie, la Universitatea din București, în 1972, am funcționat ca profesor de limba și literatura română în câteva zone care, dincolo de profesie, m-au interesat sub aspect folcloric.

Cât timp am funcționat la Liceul Agroindustrial din Calafat am avut prilejul să mă informez de la surse autentice din rândul populației rurale, reprezentative pentru bazinul folcloric în care-și duceau existența. Aș aminti pe Lache Găzaru, pe care l-am cunoscut încă din 1965, pe când colabora cu Casa de Cultură din Calafat și pe care l-am prezentat d-lui Alexandru I. Amzulescu, la Institutul Național de Folclor din București. Am cunoscut și am înregistrat, în principal, cântece epice și de la alți deținători de asemenea nestemate folclorice: **cântece epice proprii zonei Dunării:** "Milea", "Cea fată de frânc" (1970, de la sora lui Lache Găzaru, din Desa), "Ion ăl Mare din Poiană" (1974, de la învățătorul Vânătoru Petre din Poiana Mare); **cântece epice feudale:** "Mihu Haiducu" (1968, de la Lache

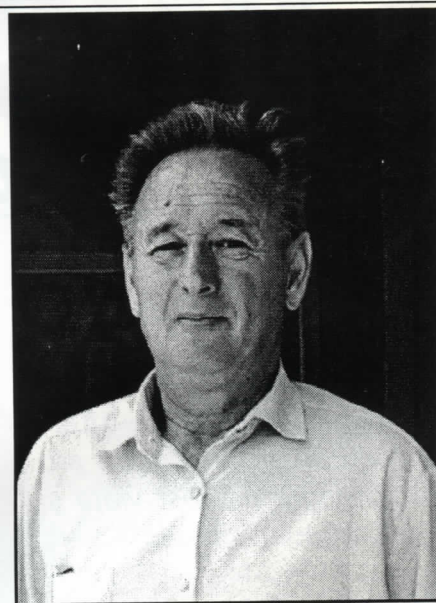
Găzaru, Desa), "La Curte la Ștefan – Vodă" (1970, de la Gheorghe Țuțuligă, Ciupercenii Vechi); **balade antiotomane:** "Chira Chiralina" (1971, de la Lache Găzaru, Desa), "Ilincuța Șandrului", "Tătărăș bătrân" (1970, culeasă de la un bătrân din Maglavit).

Materialul cules l-am organizat într-un volum care n-a văzut încă lumina tiparului. În aceeași perioadă am cunoscut pe avocatul Ciobanu Ștefan, fiul folcloristului Costică Ciobanu-Plenița, care mi-a pus la dispoziție documente ce atestă existența omului care realizase și publicase, încă din 1909, culegerea de folclor "CUVÂNTĂRI ADÂNCI", Cântece din vechime, Culese dintr-un colț al Olteniei și, despre care s-a scris în revista "Viața Românească", Iași, anul VI, nr. 2, februarie 1909, p. 274.

Sunt nevoit să recunosc personalitatea profesorului Aurelian I. Popescu care a cunoscut bine subtilitățile folclorului oltean, pentru care a fixat câteva zone și bazine folclorice. Subscriind, precizez că bazinul Ciupercenii Noi, Ciupercenii Vechi, Desa au fine relații de filiație, după cum am constatat, între 1970-1985, pe când am realizat colecția.

Zona despre care vorbesc și pe care am cunoscut-o l-a interesat și pe C.S. Nicolăescu – Ploșor, pe ale cărui urme am mers împreună cu preotul Constatin Popescu din Ghidiciu.

În ultimii ani m-a preocupat problema "marii treceri" și socotesc că ritualul înmormântării se păstrează, sub forma

cea mai autentică de continuitate a practicilor și obiceiurilor, cel mai pronunțat în mediul rural. Aș vrea să pot dovedi, într-un cadru mai larg această idee, mai cu seamă în zilele noastre când avem datoria să ne susținem identitatea noastră națională.

Profesor, Nicolae MIU

Iată un profil de împătimit al descoperirii, păstrării și valorificării tradiției populare românești, prin amabilitatea căruia am fost puși în posesia unor culegeri de folclor aparținând cunoscutului folclorist doljean, Costică Ciobanu – Plenița, obținute de la avocatul Ciobanu Ștefan, fiul folcloristului, care a ținut cu tot dinadinsul ca eforturile tatălui său, concretizate în aceste texte culese, să vadă lumina tiparului.

Acest inimos observator, el însuși interesat de ceea ce identifică poporul nostru ca spirit etnic, este profesorul Nicolae Miu, din Băilești.

Costică Ciobanu – Plenița, născut la 27 noiembrie 1882, Plenița, Dolj – mort la 5 august 1939, Bazargic (Bulgaria). Studii gimnaziale (1894 – 1899) și studii superioare de comerț (1899 – 1903) la Craiova. Funcționar superior la bancă la Calafat (1908 – 1927), Bazargic (1928 – 1932) și Caliacra (1933 – 1939).

Autor al unei voluminoase colecții de lirică populară "Cuvântări Adânci", Cântece din vechime, Culese dintr-un colț al Olteniei (Craiova, Librăria și Tipografia Sache Pavlovici, 1909, 327 p.), care, deși nu conține numele informatorilor și ale localităților, impresionează prin autenticitatea

transcrierii, prin variante arhaice ale unor balade și cântece istorice ("Mihai Vodă și Radu Calonfirescu", "Ienăchiță – a Lupului", "Costea", "Antofiță a lui Vioară", "Catastrofa de la Balota"), prin valoarea artistică a pieselor (de ex. "Foaie verde de negară", "Busuic de la Plenița", "Unde-aud cucul cântând") și prin dicționarul de provincialisme cu care se încheie. Colaborează cu studiul "Izvoare folclorice" la "Monografia județului Dolj", vol. I (Craiova, Tip. Speranța, 1944, p. 2 – 112).

Conform: I. Datcu și S. C. Stroescu, "Dicționarul folcloriștilor" (Folclorul literar românesc), p. 137.

Costică Ciobanu – Plenita, folclorist oltean

O parte din viața celui evocat poartă cu demnitate pecetea umanismului românesc, dimensiune dată de preocuparea constantă față de cultura populară, chiar dacă ne-a lăsat numai o culegere de producțiuni populare și altele, care n-au văzut încă lumina tiparului.

Valoarea colecției sale sporește, dacă ținem seama că a fost întocmită la începutul secolului al XX-lea, la 57 de ani de la apariția colecției lui Vasile Alecsandri și, de numele de referință ale folcloriștilor cu care a colaborat. Căci, ce este în fond literatura populară, altceva decât o sumă de valori spirituale, rezultat al experienței omului simplu, dar foarte sensibil la preocupările și condiția sa în raport cu schimbările ce se petrec și implică aria propriei sale conștiințe?

În cazul de față, pasiunea pentru folclor a fost trăită ca “o mângâiere sufletească” ce avea să prindă contur într-o colecție publicată în anul 1909; în peste 31 piese folclorice păstrate în manuscris, dar și în câteva conferințe “în laturea cântecului poporului” adunat în casa de cetire “Emil Drăgănescu” din Cetate, – fost judecător de instrucție din Craiova, cu merite în ridicarea culturală

a poporului, care încă din timpul vieții dotase cu cărți această bibliotecă din comuna Cetate.

Cât de cunoscători ai poeziei populare erau cei ce se adunau în această “casă de cetire” nu știm, dar, din conținutul conferințelor susținute de C. Ciobanu înțelegem că el punea mare preț atât pe adâncimea textului cât și pe melodie:

“Mult onorat auditor, Mângâierea mea sufletească va fi prea mare când cu o parte din cunoștințele mele voi fi de folos tuturor oamenilor mei, alegând ca subiect ceva foarte adânc, de care dumneavoastră ați mai fost puși în cunoștință în două rânduri de către maestrul G. Vulpescu în laturea cântecului poporului nostru, pe care și eu l-am ascultat și prin cele ce v-aș arăta și să-l și secondez și să aduc și alte noutăți în domeniul cântecului.

A fost odată vorba în plenul Academiei noastre cum că poezia populară nu poate atinge frumusețea poeziei culte.

Onorate auditor, îi pare rău sufletului meu că melodiile se duc odată cu bătrânii și cu timpul. Din cele ce ați ascultat de la mine să vă aduceți aminte de un moșnegel

cu care am petrecut câteva clipe de poezie. Eu nu știu de mă voi mai putea ocupa de Însă tineretul să-și reamintească că e păcat de asemeni comori să se piardă”.

început că “a culege este a compara, a studia dacă alții au mai publicat așa ceva, căutând la înaintași”.

De aceea socotim acum, când au trecut 92 de ani de la apariția culegerii sale de

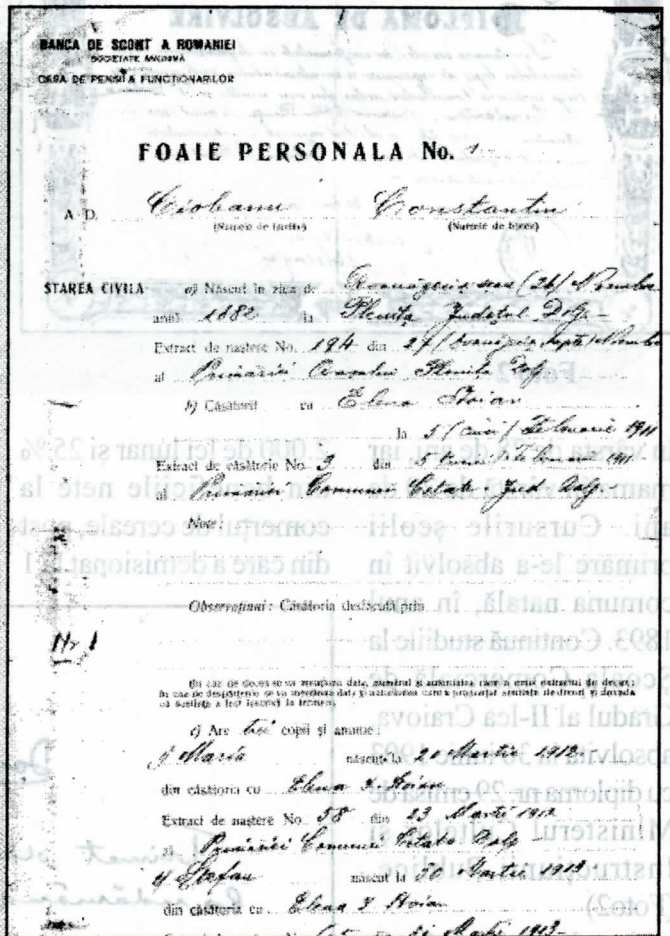

Foto 1

Să înțelegem că a existat încă de acum în urmă cu o sută de ani o îngrijorare legată de pierderea și de alterarea cântecului popular? Oricum el a adunat folclor – cântec liric și epic – reținând ce spune nu cine spune, pentru că, fără să fi fost folclorist prin pregătire, a înțeles de la

“Cântece bătrânești dintr-un colț al Olteniei”, că este de datoria noastră să observăm contribuția lui Costică Ciobanu la înregistrarea, păstrarea și transmiterea folclorului literar, nu însă înainte de a evoca câteva momente din biografia lui. (Foto 1)

Conform Actului de

naștere nr. 194 din 27 Noembrie, s-a născut la 26 Noembrie 1882 în comuna Plenița, județul Dolj, din părinții Constantin și Ioana Ciobanu – agricultori; tatăl

a fost trecut contabil la Agenția Băncii Calafatului din Cetate Dolj, până în 1919, dată la care devenea director, post ocupat până în 1923, cu un salariu de

septembrie 1923.

În Cetate, s-a căsătorit cu Elena Stoian, la 5 februarie 1911 și în familia lor s-au născut patru copii: Maria – 20 martie 1912, Ștefan – 30 martie 1913, Bucur – 1923, Chiajna 1927.

A fost mobilizat la 25.VI. 1913, pentru războiul balcanic și a fost înaintat la gradul de plutonier, la 23.VII. 1913, pentru ca la 28. XI. 1913 să obțină gradul de locotenent în rezervă. A primit decorația “Avântul Țării” – 1913. Timp de 20 de luni, între 15 august 1916 și 7 august 1918 a participat la războiul pentru întregirea neamului, ca administrator-locotenent și a fost decorat cu “Crucea comemorativă” – 1916.

Evenimentele trăite în război trebuie să-i fi dat

mult de gândit, de vreme ce la 2 iulie 1917 își așternea însemnările, în manieră renașcentistă, pe 11 pagini de hârtie, din care reținem: **“Eu, în viața mea, nu puteam concepe un măcel atât de grozav ca în războiul acesta. Credeam că era abatorului de oameni trecuse. Îmi închipuiam că omul nu poate să mai omoare și, când colo, acei care pretindeau a da lumină altor popoare, azi s-au dedat la cele mai mari cruzimi, necruțând nici copiii din fașă”** (sic). În rest, conținutul însemnărilor, în spatele cărora se ascunde un om de o sensibilitate aparte, lucru ce se poate citi chiar pe fața lui luminoasă, în ochii lui limpezi cu priviri profunde, se referă la sfaturi pentru

Foto 2

în vârsta de 28 de ani, iar mama în vârstă de 20 de ani. Cursurile școlii primare le-a absolvit în comuna natală, în anul 1893. Continuă studiile la Școala Comercială de Gradul al II-lea Craiova, absolvită la 30 iunie 1903 cu diploma nr. 29 emisă de Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice. (Foto2)

Ajuns la vârsta de 21 de ani, era momentul să-și satisfacă stagiul militar. Astfel că, la 1 noiembrie 1903, este încorporat în Regimentul 31 Calafat; la 10. VI. 1904 este deja caporal și apoi sergent.

Tot în această urbe își începe activitatea profesională: în 1905 a fost numit contabil la Banca Calafatului – Societate Anonimă. În anul următor,

2.000 de lei lunar și 25 % din beneficiile nete la comerțul de cereale, post din care a demisionat la 1

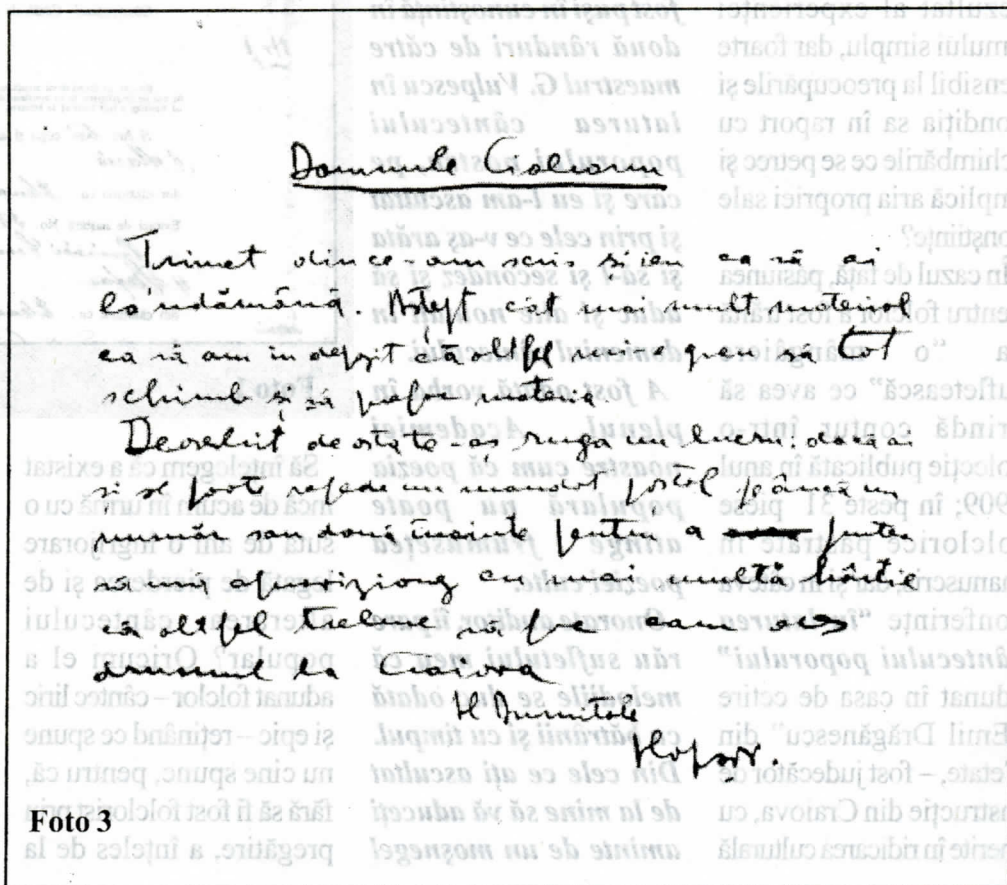

Foto 3

copiii săi, într-o manieră testamentară. Ceea ce face, însă, obiectul evocării noastre în paginile revistei "Suflet Oltenesc" este preocuparea lui C. Ciobanu pentru folclorul literar pe care a desfășurat-o colaborând la "Tovărășia Folkloriștilor Olteni" și revista acesteia "Suflet Oltenesc" întemeiate de mai vârstnicul Teodor Bălășel, născut la 1869, căruia i s-au alăturat C.S. Nicolăescu-Plopșor, Ciaușanu G.F., N.I. Dumitrașcu, născut la Boureni, în 1888 – cunoscut ca fiind cel mai harnic folclorist oltean, G.N. Dumitrescu-Bistrița ș.a.

Colaborarea cu societatea trebuie să fi fost foarte serioasă, de vreme ce C. S. Nicolăescu-Plopșor întreținea corespondență cu membrii ei, după cum se poate înțelege din următoarea scisoare. (Foto 3):

Dispariția revistei "Suflet

Oltenesc" este astfel evocată de C. Ciobanu: **"Că pe noi ne-a făcut de basm, de pomină ca să zic așa, o culegere de Ionescu Vâlcea, care a dus la groapă revista noastră "Suflet Oltenesc" – căci a culege este a compara, a studia dacă alții au mai publicat așa ceva căutând la înaintași și dacă găsești ceva asemănător spui – variantă, nu numai decât hait! – am găsit".**

Dispariția revistei se produce în 1927 și este un semn al colaborării celui evocat, pe o durată de mai mulți ani, cu folcloriștii olteni împreună cu care a contribuit prin studii la Monografia Județului Dolj, vol I (Craiova, Tip. Speranța, 1944, p.2-212).

Fără să fi fost folclorist prin studii, el s-a apropiat de folclor și l-a înțeles, fiindcă a trăit în mediul folcloric; nunțile, petrecerile, șezătorile l-au făcut să iubească, în

special, cântecul popular. Talentul cu care spunea și interpreta cântecul liric sau epic l-a sensibilizat o dată în plus. La toate acestea nu trebuie

uitată educația făcută în școala timpului pentru care cultura populară era baza moralității sociale românești. (Foto 4)

Numai astfel judecând putem înțelege apariția, la 1909, a volumului intitulat "Cuvântări Adânci" –

rost. Nu mă aștept la laude, ci din contră, poate critici, căci e mai ușor a critica decât a culege. Nici la vreun câștig, căci sunt încredințat că aproape toate volumele ce am tipărit vor zace în

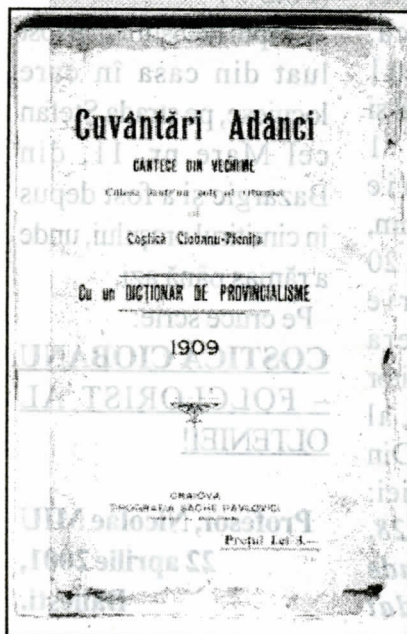

Foto 4

Foto 5

În fața casei din Cetate, de la dreapta la stânga: Ștefan, fiul; Elena, soția; cele două fiice: Maria și Chiajna; o soră; un unchi.

Cântece din vechime – Culese dintr-un colț al Olteniei de C. Ciobanu – Plenița, tipărit la Craiova, la Tipografia Sache Pavlovici. Nu putem pătrunde în intimitatea culegerii, fără să parcurgem Prefața: **"Ceea ce am făcut eu, au făcut mulți și mai bine și mai cu**

rafturile librăriilor". Eu știu că am fost de față când un buldozer a forțat pereții bătrâni ai casei din Cetate, unde locuiseră bunicii dinspre mamă, în podul căreia erau depozitate zeci de exemplare ce se amestecau cu resturi de mortar și cărămidă și, luau apoi drumul multelor

reziduuri nefolositoare. (Foto 5)

Deși locul a fost expropriat, pentru nevoi publice, a rămas, până azi, pustiu.

Ca oricare om care respectă spre a fi respectat, citează numele celor care i-au spus cântecele: oameni din Plenița și din Cetate, apoi lăutari din ambele comune.

Face apoi o grupare a pieselor după temă, după evenimentul la care se spun, după genul literar. În "De toate" sunt numai cântece lirice: de dor, dragoste, doine, jale, mâhnire; în "Bătrânești" sunt nouă balade s.a.m.d.

Fiindcă sunt multe provincialisme, autorul găsește cu cale să întocmească, în final, un "Dicționar de provincialisme", care ajută la înțelegerea textului.

rămas în manuscris material folcloric care încă mai așteaptă, gata ordonat de C. Ciobanu, să fie publicat. Respectând

haiducești";

- 1 cântec haiducesc popular;

- 5 cântece lirice închinat cucului.

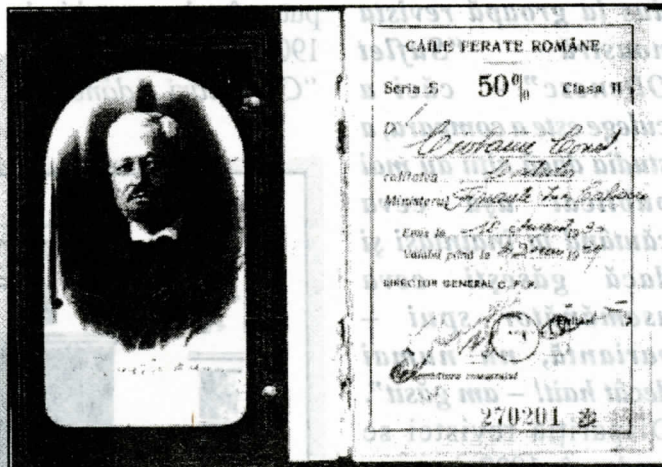

Foto 6

modul în care și-ar fi structurat materialul, în condiția în care timpul i-ar fi permis publicarea, rețin atenția:

- 7 balade, între care una mai puțin cunoscută – "Trei fete surori";
- 16 cântece lirice, într-

În anul 1927, asupra familiei Ciobanu se abate o nenorocire: moare Bucur, unul din copii, numai la vârsta de 5 ani. Evenimentul îl îndurerează astfel încât îl determină să părăsească locurile natale și să plece

în județul Caliacra și să se stabilească la Bazargic.

Așa că, începând cu 1 august 1928 și până la 1 octombrie 1928 îl găsim, revizor; la 20 octombrie

sucursalei Bazargic. Din Bazargic îi scria soției: "Măine, 30. XI. 1928, plec la Bazargic unde Dumnezeu mi-a dat

locul ce-l merit în această lume". După ce-i comunică cum s-a instalat ca director de Bancă Comercială în Bazargic, adaugă: "Am fost la un cinematograful unde n-am văzut nimic, căci m-am gândit că, la bucuria mea, nu este părtaș ce-am avut mai scump pe lume. Of! și aceasta mă roade, mă doboară, mă nimiceste. Nu pot uita, și pace! Cum să fac să-l am la loc ca să pot să scap odată de munca sufletească ce am ..."

De la 1 iulie 1930 până la 25 aprilie 1939 a lucrat în sectorul Ministerului de Finanțe – controlor. (Foto 6)

În ziua de 24 iulie 1939, doctorul constată că suferă de pleurezie purulentă dreaptă, în urma unei răceli, și de diabet.

A urmat o complicație gravă care l-a dus la moarte, la 3 august 1939, în vârstă de 57 de ani. (Foto 7)

Corpul neînsufliețit a fost luat din casa în care locuise, pe strada Ștefan cel Mare nr. 11, din Bazargic și a fost depus în cimitirul orașului, unde a rămas până azi.

Pe cruce scrie: **COSTICĂ CIOBANU – FOLCLORIST AL OLTENIEI!**

**Profesor, Nicolae MIU
22 aprilie 2001,
Băilești.**

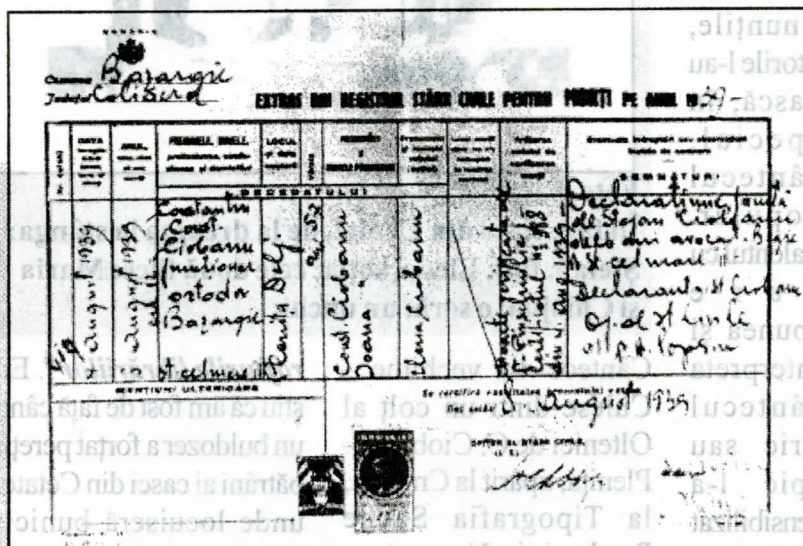

Foto 7

În afara volumului prezentat mai sus "Cuvântări Adânci" – a

o secțiune numită – "Populare"; - 2 cântece "Populare

Textele care urmează au fost culese de folcloristul Costică Ciobanu - Plenița, aproximativ între anii 1909-1917, deci după apariția, în 1909, a volumului de Cântece din vechime culese dintr-un colț al Olteniei intitulat "Cuvântări Adânci"

Miu

(variantă)

Foaie verde meri domnești,
Din oraș, din București,
L-ale case mari domnești,
Car' se văd în Văcărești,
Aci-n deal la București,

C'ala e pește mai bun.
Dar la masă cine-mparte?
Sorioara Miului,
Ibovnica domnului.
Bine bea și ospăta,
Dar vorba care-o vorbea
Tot de Miu că l'era.

Trei fete surori

Lele de trei flori,
Joi în sărbători,
Glas de cântători,
Trei fete surori
Mi-a plecat la flori.
Flori ca să culeagă,
Cununi să-mpletească,
Luni să logodească.
Ele că-mi pleca

Gingășelule,
Frumușelule,
Imbriorule,
Mititel la stat,
Dulce'n sărutat;
Mititel la trup,
Falnic la cuvânt;
Pupu-te-n guriță
Și sub aripiță,
'n limba roșioară,
Ia-mă'n gherișoară,
Scoate-mă la țară,
Să-ți fiu surioară.
Cucu răspunea:
- Nu te scot la țară
Că am surioară.

.....
Fata mijlocie
Mi-a ieșit din vie
Și mi-i cuvânta:
- Cuculețule,
Gingășelule,
Mult frumosule,
Ia-mă'n gherișoară
Și du-mă la țară,
Să-ți fiu verișoară.
Cucu-i răspunea:
- Nu te scot la țară
Că am verișoară.

.....
Fata cea mai mică,
La cuc se ducea
Ș'astfel cuvânta:
- Cuculețule,

De n-ai chip să măi trăiești!
Dar în ele cine șade?
Căimăcamii târgului,
Sfetnicii împăratului,
Ca stâlpii pământului.
Foaie verde foi de tisă
Mare masă mi-e 'ntinsă
De mari boieri mi-e coprinsă.
Dar de masă ce mănâncă?
Numai cegă și păstrungă,
Galbenă de caracudă,
Șălăiaș, pește de-al gras.
.....
Icre negre de morun,
C'am auzit din bătrâni

N'ar putea să-l dobândească
C'ar ști cum să-l legumească.
Știi, ca gaia pușorului
Și ca lupul mieluşelului
Și ca ursul strugurelului.
Sau ca stârcu baboiașu
Când mi-l gonește prin lac
Și-i dă câte-un cioc în cap.
Și mi-l scoate pe uscat
Și mi-l mănâncă cu drag.
.....
Fata mare mi-auzea
Cată f... mumă-sa,
Cum vorbește de neica
Măine-i pierde viața.

Nimic n-auzea:
Nici cocoși cântând,
Nici dulăi lătrând,
Nici vâcar hâind.
Fete că mergea...
Ele mi-auzea,
D'un cuc ce cânta.
Fata cea mai mare
Mi-apucă la vale
Vedea-o-aș de jale.
Fata mijlocie
Vedea-o-aș prin vie
Pe cum să rămâie.
Fata cea mai mică
'mi-apucă prin luncă;
Tot prin brazi mărunți,
Prin codri cărunți. Măi!
Fata mare ce-mi făcea?
La cuc se ducea
Din gură-mi zicea:
- Cuculețule,

Gingășelule,
Lasă-te de vale,
Ia-mă'n gherișoare,
Scoate-mă la țară,
Să-ți fiu soțioară.
Cucu de-auzea,
Peste cap se da,
Voinic se făcea,
În brațe o lua
Și mi-o săruta.
Acas' să ducea,
Mă-sii că-i spunea:
- Maică, maica mea,
Ăst voinic de-afară
Mi-este soțioară.
Mi l-am găsit eu,
Dat de Dumnezeu.
Să-i dăm miere de roi
Să șadă la noi;
Și cu miez de nucă
Să nu se mai ducă.

Kera Keralina
(variantă)

Foaie ș' o sulfină,
Mai în jos de schilă,
Unde 'i apa lină,
Lină și blajină,
Bună de 'ncărcat
Și de descărcat.
Încarcă-mi-se 'ncarcă,
Tot două mahoane,
Nouă galioane,
Cu fir ibrișin,
Și tutun de 'l bun.
Topuri de bumbac,
Tot marfă pe plac...
Dar cine le 'ncarcă?
Un arap ciudat,
Negru și buzat.
Când te uiți la dânsu'
Nu-ți poți ține răsu'
Și el când strănută
Câinii întărită.
Sara când venea
El lucru lăsa,
La crâșmă-mi trăgea.
Crâșma Keralinei,
Kera Keralină,
Figură de zână,
Tânără zambilă,
Din țara română...
.....
Cel arap că 'mi bea,
Bea și ospăta,
Nici banii nu da!
Iar el când pleca,
Punga desfăcea,
Mâna că băga,
Aur că scotea
Pe jos arunca...
Kera aduna
Șorțu' și-l umplea.
Arapul tot bea,
Bea și chefulia,
Kerei că-i zicea:
- Keră, Keralină,
N'ar fi neică, bine
Să mă ei pe mine?!
Kera 'i răspundea,
'n față-l scuipa:
- Măi, negre arap,
Figură de drac,
Unde ai văzut,
Ori ai auzit,
Zână românească
'n țară arăpească?
Arapu-i zicea
Și mi-o desmierda:
- Vino tu, cu mine,

Că mult ți-o fi bine;
Că eu că ți-oi face,
Plăpumioara ta
Și cu perina...
Aur, ibrișin
Și galbeni mărunți,
La arap sunt mulți!
.....
Kera se 'ncânta,

Aproape 'mi trăgea
'n caic să suia
Arapu' mi dormea...
Kera îi cânta:
- Ridică, soro, capu',
Ca să taie arapu',
Să te scap de dracu'.
Kera se ferea...
Atunci Din cânta,

C'ala e hoțu Jianu
Care bate cu tufanu
Și ține pisma cu anu!
C'a iubit fete de Jii
Și le-a lăsat cu copii.
Câte fete sunt pe față
Toate's cu copii în brață.
Câte fete sunt pe dos
Au lins sare și s-a 'ntors

Toate's cu copii morți.

.....
Unde Oltul se cotește,
Iancu calu' și potcovește
Cu potcoava de argint;
Cuiele de sârmă 'ntoarsă
Taie la pulbere groasă.
Când la Olt,
Oltul vărsat
Iancu de-a dreptul c'a dat.
Se făcu a zăbăvea

Pe arap l-asculta
Și cu el pleca.
'n urma lor venea,
Venea frații Kerei
Bandiții Brailei.
Acas'ajungea,
Din gură striga:
- Keră, Keralină,
Sora noastră bună,
Deschide ușa
Să 'mi bag hasnaua!
Kera nu răspunde,
Că n-are de unde.
Muma lor ieșea
Cu mân' arăta,
Arăta cu mâna
Și spunea cu gura
Unde este Kera:
Pe Dunăre-n jos
Un arap scârbos
S'a dus cu folos.
Plecau frații Kerei
Doi șerpi ai Brailei,
Caic că 'mi scoteau
Caic de argint,
Nu s-a pomenit.
Măre, că 'mi pleca
Vântul că umfla,
Caicul pornea
Pe-arap l-ajungea:
Tocmai la Măcin
La locul cel bun.

Constantin lovea,
Arap' mi-l tăia.
Capu' i reteza,
'n mare-l arunca...
Ce-o alege vântul,
Să mănânce pământul,
C'ășa a zis Sfântul.

Culeasă de la Titi Ilie
Sandu
Popești - Vlașca

Jianu

Foaie verde d-un lipan
N'at'i auzit d-un jian
Și d-un hoț de căpitan
Care umblă prin păduri,
Cu paisprezece panduri,
Numa 'n ghebe și poturi,
Găitan în cusături.
Umblă ca niște turbați
Sacă boieri la ficați!
Foaie verde dedețel
Colea 'n vale 'n Cornățel
Frumos doarme 'un
voinicel
Cu căciulița de jder,
Cu cojocelu de miel,
Mă duc, mamă, după el...
- Ba, ba, ba măicuță ba!

Și la podari că striga:
- Măi române,
Măi podar,
Trage podul la liman
N'ai auzit d'un oltean
Și d'un hoț de craiovean?
Trage podu mai de-a drept
Că-ți trântesc un glonț în
piept:
Ori te culc, ori te deștept.
Trage podu mai la vale
Că 'ți răcesc un glonț în
șale...
Dar podaru priceput,
Să făcu a zăbăvea
'n mâna poterii să-l dea;
Dar Jianu pricepea:
- Decât să mă rog de
prost,
Mai bine voinic, ce-am
fost!
Decât o para la pod,
Mai bine cu murgu 'n not!
Odată se năvăja
Și pe Roibu 'ncăleca:
- Pun 'te, Roibule, pe lat
Și mă scoate la uscat
Ca și când eram dănac!
Culeasă de la Tache.....
Sadova – Dolj
Colonist – Petia
Caliacra

Cântecul nașului

(Baladă variantă)

Foaie verde flori domnești,
În oraș, la București,
'n-ale case mari domnești,
În curte la Gligor Vodă
Stau carete tăbărate
Tot de nuntă sunt gătite;
Că se'nsoară Iancu Vodă
Și-l cunună Petru Vodă.
Dar fata de unde-o ia?
Din oraș, din Dobrogea.
Din piscu Călinului
Din inima câmpului,
Ia fata Letinului;
Fată de Letin bogat,
În lege nebotezat.
Ei cu nunta că'mi pleca,
Pleca nunta la Sâmpietru
Și-abia ajuns la Sâmedru.
Dar nașul unde-l făcea
În inima câmpului
La lacul cocorului.
Letin mare grije-avea;
Mai de noapte se scula,
Cu ocheanul se uita:
Vedea că s'apropia.
El atunci că porunceă,
Ca să-ncuie porțile,
Să puie lacătile
Și la toate colțurile
'ntărea strejurile.
.....
Iată nunta c-a venit
Și la poartă s-a oprit!
Să vezi Letinu bogat,
În lege nebotezat,
'n gura mare c'a strigat:
- Cine este mirele,
Mirele, ginerele,
Să s'alegă din nuntași,
Din nuntași, din călărași,
Și să'nalțe mâinile
Ca șoimul aripile,
Să deschidă porțile,
Să bage carătele,
Celea cu cocoanele.
.....
Mirele când auzea
Buza-n patru că'i plesnea
Și ca vârga tremura,
Nu știa 'cotro s'o ia.
.....
Iar nașu-său că'i zicea:
- Fine, nu te speria,
Roagă-te la Dumnezeu,
Să trăiască nașu-tău!
Și la maica Precista,
Să trăiască nași-ta!

Fă-te nun în locul meu,
Și eu mire-n locul tău,
Că ne-o ierta Dumnezeu!
Pân'om lua mireasa
Vorba o să mearg' așa.
'n picioare se scula
Să se alegă din nuntași,
Din nuntași, din călărași,
Și pe-un cal încăleca,
Pe un cal negru dobrogean.
Trei încercări mi-și făcea
Spuma pe el se făcea.
Și Letinu că privea.....
.....
Nași-atucea ce făcea?
Spuma după cal o lua
Și de ziduri o trântea.....
Sloi de gheață se făcea.
La Dumnezău se ruga,
Cruce cu dreapta și făcea,
Pinteni calului puneă
Vitejia că și-o da:
Zidurile că sărea.
C'asa'i românul făcut.
Zidurile le-a sărit.
De pe cal descăleca,
Drumul calului că da
Prin curte de se plimba,
Și la porți să repezea,
Mâna pe topor puneă
Porțile că le tăia,
Lacătile le spârgea,
În sabie să răsma,
Cu țigănalul fluiera
Toată nunta că intra,
Cai la grajduri așeza
Pe nimeni nu întreba.
.....
Să vezi Letinul bogat,
Nici atunci nu s-a lăsat
Înc'odată l-a'ncercat:
- Care este mirele,
Mirele, ginerele,
Pe cal să'ncalece
Și să saie buțile,
Să scoată vinurile,
Ca să bea cocoanele!
.....
Atunci că se întrista
Și viața că și-o da,
De-oi muri chiar spânzurat
Numai pe finu să-l scap!
Calu că se'mplimba

Trei cavaleu că puneă
Și la bine că mi-l lua.
Prin curte că se'mplimba
Și din gură necheza.
De trei ori c-a'ngenuncheat,
Pământu l-a sărutat,
La Dumnezeu s-a rugat:
"Doamne să mă scapi
Din ce foc am intrat!"
Iar Dumnezeu că un sfânt
S-a coborât pe pământ,
Putere calului da,
Buțile că le sărea.
Pe urmă descăleca
Și hârdaie c'aducea,
Mâna pe topor puneă,
Cepurile le tăia,
Drumul vinurilor da,
Vin cu hârdaie căra;
Vinul prin curte curgea...
Știi, ca Jiul că-mi mergea,
Cocoanele la mas' așeza.
.....
Să vezi Letinul bogat
Nici atunci nu s-a lăsat:
- Care-mi este mirele,
Mirele, ginerele,
Să-mi taie cuptoarele
Și să scoată pânil!
.....
Ginerele ce-mi făcea?
Atunci s'ambicioasă:
"Că nu sunt eu sluga ta"
Dete pâinile afară,
Și le puse pe tarabă,
Și-un bou la fript a băgat,
Cocoanele de'au mâncat.
Supă bună cu orez
Care-n lume n-a mai fost.
Mânca și să ospăta,
Lăutarii că cânta,
Horă mare să făcea.
Iară Letinul bogat
Nici atunci nu s-a lăsat:
Trei fete că alegea,
Trei fete de o culoare,
Din tinere domnișoare;
Tot un foc,
Tot un port.
Letinul bogat
'n horă că intra
Pe mire-l chema:
- Care e ginerele,

Ginerele, mirele
Să-și aleagă mireasa...
.....maică-sa.
Ginerele ce-mi făcea?
Sabia că ș-o scotea,
Și din gură cuvânta:
- Care este mireasa
Vie să-mi pupe mâna;
C'am o sabie spurcată
Care taie cap de fată.
Mireasa ce mi-ș' făcea?
Din horă se desprindea,
Înainte lui mergea
Mâna dreaptă-i săruta.
Iar nașu-său ce făcea
Un măr de aur scotea
'n mâna miresei că-l da.
.....
Atunci Letin ce-mi făcea?
În odaie se'ncuia.
.....
Naș pe mireasă lua
În mâna mirelui o da.
Nașe-sa că porunceă,
Gulerul, cămașa, c'o rupea
Ca pe-un copil îl desbrăca,
În guriță-l săruta
Și nuntași împodobeă.
Postavuri că îmbrăca.
Tot postavuri de mătășă
Care'n lume nu fusasă.
De cum era nuntașu
Așa-i da și postavu.
Și pleca la București
La'le case mari domnești
Frumoase și zugrăvite
De mireasă sunt gătite.
Sfoară-n țară că mi-ș' da,
Toată lumea că venea
Dară nunta de'nu vedea,
Mai mândră și mai frumoasă
Din România aleasă!
.....
Bea și petreceă
C'a luat mireasă din
strinăitate,
Cu amar și cu năcaz,
Cu ajutorul lui Dumnezeu,
N-a gândit finului meu.
Să ziceți boieri, amin,
C-a fost cântecul deplin!
Mai dați cu plosca cu vin,
Vă cânt altul mai bătrân,
Și mă plăti cu cântecul
Ca lupul cu urletul.
**Culeasă de la
Tache...Sadova, Dolj**

Șarpele

Foaie verde dedețel
Supt umbră de stejerele
Frumos doarme 'un
coconel,
Coconel din legănel.
Nimenea nu 'l mângâia,
Numai ghiata mumă-sa
Drept la el că să ducea,
Țâța 'n gură că 'i punea,
Și proclētu nu sugea.
Țâța 'n patru că 'i spârgea,
Tot trupu se 'nvenina,
Mă-sa rău să năcăja,
La troacă mi-l așeza,
Cu picior mi-l legăna,
Cu gurița 'l blestema:
- Nanu-mi-te, lunu-mi-te,
Pui de șarpe sugru-mi-te,
Pui de șarpe balaur,
Cu capu ca de taur,
Cu trei coade de aur!
Șarpe crește, voinic
crește,
Șarpe se bălăurește,
Voinic se iortomânește.
Când de vorstă se făcea
El pe cal încăleca,
Picioru 'n scară punea
Și trăgea de să ducea
La Dunăre, la câmpie,
Unde fir de iarbă nu e,
Numai câte-o coelie
Bate crivăț, mi-o adie.
Și mergea... ce mi-și
mergea.....
Ochi 'nainte și-arunca,
Vede gura șarpelui,
Știi, ca para focului;
Și din gură că-mi zicea:
-Cată... mumă-sa
Ori București s'a aprins,
Ori ursari mi-au tăbărât,
Ori proclētu 'mi-a sosit!
.....
Și mergea ce mi-și
mergea
Și cu proclēt să 'ntâlnea.
Dar șarpele că-i zicea:
- Măi, tânăr de
moldovean,
Cu cal galben dobrogean,
Dă-te jos, să te mănânc,
Că mie mi-ești dărui
De când erai copil mic.
Din braț de la maică-ta
Cu picior te legăna
Cu gura te blestema:
-Nanu-mi-te, lunu-mi-te,
Pui de șarpe sugă-mi-te,
Pui de șarpe balaur,
Cu capu ca de taur,

Cu trei coade de aur!
Dar, voinicel ce-mi zicea:
- Tu voinic și eu voinic,
Car' pe car' ne-om răsbi
Tot un voinicel mi' o fi.
Așa șarpe d'auzea
De otravă să umplea
Jumătate 'l înghițea
Jumătate nu putea;
Tot de arme ferecate,
De curele crucișate.
Dar un pustiu de albiu,
Șade 'n gușă ca un frâu....
Și raza pintenului
Șade 'n gușa șarpelui....
.....
Foaie verde bob năut,
Pe cel drum mare cotit –
Cu troscot verde 'nvălit –
Tare venea de-un voinic,
De-un voinic, de-un
moldovean,
Pe-un cal negru
dobrogean
Coama-i bate botnița
Și codița pojar verde
Și din fugă nu se vede:
Să rugă 'l voinic de
moarte,
Să-l scape din gură de
șarpe,
Ți-oi fi frate pân la
moarte.
Voinicelul că-mi striga:
- Măi, tinere moldovean,
Pe cal negru dobrogean,
Mult mi-ești căine și
dușman,
La inima ta 'iclean măi!
Făcut-ai vreodată bine,
Fă și-acuma pentru mine
măi!
Scapă-mă din gură de
șarpe,
Să-ți fiu frate pân la
moarte, măi!
Să vezi șarpe ce 'i zicea:
- Măi, tânăr de
moldovean,
Pe-un cal negru
dobrogean, măi!
Bate calu, ține drumu,
Când oi sta, m'a mânia
Pe 'sta 'n coadă l'oi 'noda
După tine m-oi lua,
Viu, întreg te-o 'mbuca
De s-o duce pomina.
.....
Moldoveanu ce 'mi făcea?

Bătea calu, ținea drumu,
Și mergea milă de foc,
S-ajungea d'un dor și-un
foc
Cată f... mumă-sa
Prin câmpuri că mi-am
crescut,
Prin câmpuri că mi-am
născut,
Nici un bine n'am făcut.
Măi!
Să rug-a 'l voinic de
moarte,
Să-l scap din gură de
șarpe,
Fie 'mi frate pân' la
moarte. Măi!
De pe cal descăleca
Calul că mi-l întreba:
- Aba mă, tu, negrule,
Mai poți tu la bătrânețe
Cum puteai la tinerețe?
- Măi, stăpân, stăpân al
meu,
Și al domnului Dumnezeu,
Cearcă-ți gurița,
Nu mă blestema;
Ce 'mi era la tinerețe,
mi-era carnea ca roua
Și vâna ca cureaua;
Și acum la bătrânețe,
'mi-este carnea ca fieru
Și vâna ca oțelu.
.....
Moldoveanu ce-mi
făcea?
El pe cal încăleca
Și la șarpe se 'ntorcea.
Acu șarpele s-a culcat,
S-a culcat, s-a ostenit
Și cu capu sus pe trup.
Pușculița ș'o lua
Când odat' o slobozea
Pe șarpe mi-l atingea...
Sus la geană, la
sprânceană,
Sus la geana ochiului
Unde 'i păsul șarpelui.
Și șarpele ce făcea?
El, mări se năcăja. Măi!
Pe 'l voinicel mi-l lăsa,
După moldovean se lua.
Și mergea ce mi-și
mergea,
Ochii 'n urmă și-arunca
Vede gura șarpelui,
Sus la coada calului.
Și mergea ce mi-și
mergea,

Ochii-n urmă și-arunca,
Vede gura șarpelui
Sus la șaua calului,
La colțul zăbunului,
Unde 'i păs voinicului.
Moldoveanu ce 'mi
făcea?
Mâna 'n cismă că băga,
De 'un gârbăcel că 'mi
scotea...,
Gârbăcel de bumbăcel,
Pe la vârf mi-e plumbuit
Cu cinci litre de argint.
Când odată că mi-și da
Pe sub burtă, pe sub șa
Pe negru mi-l atingea.
Punea narea pe negară
Să 'l arunce 'n aia țară.
Trage vânt pe sub oblânc
Și coada fuior în vânt
Și fugea cu-așezământ,
Cari n'am văzut de când
sunt!
Dar unde că se ducea
La ciolpan, la crucea
'naltă
La trestia cea uscată,
De multe belele dată,
Unde mai scăpase
odată. Măi!
Voinicel ce-mi făcea?
Iască pe mușchiu trăgea,
Foc la trestie că da...
Foc din nouă părți îi
da. Măi!
Și șarpele că 'mi sosea,
Năvală 'n trestie da,
Cu codița că 'm' plesnea,
Focul de mi-o coprindea,
Trestia de mi-o pleca,
Și pe el se scutura
Ochii din cap că 'i
sărea. Măi!
Moldoveanul ce făcea?
Paloș din teacă trăgea
Și pe șarpe 'ncăleca,
Patru grămezi că-l făcea.
Și pe el să curăța.
Cine pe drum că trecea
De sănătate-i ruga!
.....
Mă plăti cu cântecul,
Ca lupu cu trepădu.
Vânător că-l dobândește
Dă pielea și se plătește;
Pelea o dă la tăbăcar,
Carnea o dă la fierari,
Mațele pe la cobzari.
**Culeasă de la Radu
Mitroi Lăutaru, Perii
Broșteni - Teleorman**

VOINICEL OLEACH

Verde sălcioară,
Sus la Inidioară (Ildioară),
Jos la Scărișoară
Voinicel se'nsoară.
Voinicel Oleach,
De blagă bogat,
De mamă sărac,
De tată prădat!
Dumnezeu i-a dat,
Ca unui Oleach,
O mândră frumoasă
Nu'i la noi în plasă.
Voinicel Oleach,
Mândră că și lua,
Mândră ca a lui
Nu-i a nimănu!
Mândră și frumoasă
Nu-i la noi în plasă.
Avere'mi lua:
Nouă mori, într-un zăplaz
Nouă vie, într-un pârleaz,
Cu aracii lungi,
Cu strugurii dulci;
Cu aracii 'nalți
Cu strugurii sparti,
Cu aracii groși
Cu strugurii copti! Măi!
Nouă mori în vânt,
Nouă sub pământ
Măcina argint. Măi!
Cu piscoaia la fereastră,
Aruncă argintu'n casă...
Și mi-l pune drept pe
masă.
Nouă mori de pârâu
Macină la grâu.
.....
Hoții de Seteni
Și de Nadoleni
La bir mi'l pune,
La bir, la șosea,
Și la dangara!
.....
Nuntă că'mi făcea,
Dator rămânea:
Opt sute de lei,
Numai gălbenei.
Galbeni venetici,
De o sută cinci,
Să schimbi, să mănânci,
De bir nu mai plângi!
Oleach se gândea
Și se sfătua:
- Să vânz pe maica?

Prea mi'o fi păcat!
Mama m'a făcut,
Taica m'a crescut.
- Să vând pe taica?
Prea mi-o fi păcat!
Taica mi-e bătrân,
Nu cosește fân
la la preț puțin.
- O să vând pe mândra
mea,
Să 'mi plătesc datoria
Și toată curamana,
Ce-am făcut-o cu
mândra.

.....
Mândrei că-i spunea:
- Mândră, mândra mea,
Tu să te gătești,
Să te premenești,
Că noi să mergem
La târg, la Târșor,
La târgul cu flori,
Că sunt negustori.
La târg se ducea,
De mână și-o lua,
La obor intra.
Pristav că punea:

Pe aur și pe parale!
Nimeni se găsea,
Nici s'adeverea,
Să cumpere mândra.
Târziu se isca
Tot, de'un turculeț,
Un turculeț albior
Mult îmi este drag de el,
Nepotul lui Ciupăgel,
Se teme Giurgiu de el.
- Voinice Olece,
De ți-e mândra de
vânzare,
Să-ți dau galbeni și parale!
- 'mi-este mândra de
vânzare,
Să'mi dai galbeni și parale.
Măi!
Să așterni și epângeaua,
C'o să'ți dau cu tiștereaua,
Pân ți-o umple epângeaua.
Oleach ce-mi făcea?
Banii că și-i lua,
Turcu-mi rămânea,
Mândr' acas' ducea,
'n odaie o băga,
Năvălea și o săruta.

Dulce'n sărutat,
Hai să ne'ntrebăm
Din ce neam suntem
Prea ne-asămănăm;
Eu sunt fata popii Oprii
Din Țara Moldovii
Dar tu?
- Păi, eu sunt fecioru popii
Oprii
Din Țara Moldovii;
Turcii m'au robit
De când eram mic. Măi!
.....
Frați buni să găsea,
De tată, de mumă
Frățiori pe lume. Măi!
.....
Turcu ce'mi făcea:
Dup' Oleach să lua
În gură mare că'mi striga:
- Olece, Olece,
Cumnate Olece,
Banii ce ți-am dat
Te-am înzistrat,
Ca pe-un bun cumnat.
Măi!
Mândrulița ta,

Trei zile de vară
Și de primăvară;
Trei zile de toamnă
Și'o noapte de iarnă,
Că este mai mare! Măi!
Pristav că striga:
- Hai, la mândre de
vânzare,

Mândra-i răspundea:
- Măi, turculețule,
Mititelule,
Frumușelule,
Gingășelule,
Falnic la cuvânt,
Mititel la trup,
Mititel la stat,

Surioara mea,
Mult mi-a secat inima
Ș'o fi sacă cât lumea.

**Culeasă de la Radu
Mitroi Lăutaru
Perii Broșteni -
Teleorman**

OF, OF!

Bată-l Sfântu' și lumina

Cui a pus vița cu mâna,
Să curgă vinu ca gârla.
N-a pus-o cu târnăcopul,
Să curgă vinu ca Oltul,
Să bea voinicii la codru!
Să se sature norodu...
Unii sapă până mor
Și alții beau cu capul gol,
Desculți de câte-un picior.
Și pun mâna pe topor
Stai, vere, că te omor.

Lele, lele, bob năut

Măicuță când m-ai făcut
Bine, mamă, ți-a părut!
De ce nu m-ai strâns de
gât,
Să dai cu mine-n pământ,

Să-și ude și neica gura.
Foaie verde oținteavă
(iarbă moale)
Maica, taica, toți mă-n
treabă
Care muncă mi-e mai
dragă!?
Ori la muncă, ori la luncă,
Ori cu capra-n orilăgiugă
(crâng),
Să pui coadă la măciucă,
Să-mi apuc drumul la
luncă,
Bate-o-n cap de treabă
lungă.

Maica mă mână la sapă,

Lungă-n coadă, nu mi-e
dragă!
Sapa-i lată, coada-i scurtă,
Rău mă zdruncină la burtă!

Toate mă trimit la crâng,
Să tai cuie, să le-astup.
Și nuiele de potânc.
Plugul mi-este-o goangă
ra,
Merge de-a-nderetelea.
Cu coarnele dindărăt
Mă lovește drept în piept,
Să mă dea pe brazdă mort.
Să vezi vite omorâte
Și bucate risipite.
Ori să face, nu să face,
Creștinii nădejde-mi trage.

OLTUL

Oltule, pe matca ta,

Dar-ar Maica Precista:
Pe unde trece luntrea
Să rămâie pulberea!
Să-mi crească și răchita,

Să-mi iau armele din cui,
Să le pui pe lângă mine,
Să văd dacă-mi șade bine.
Of! Foaie verde de-o
mălură,
Moș bătrân cu barbă sură
Spune caii când se fură:
- Noaptea pe fulgerătură
Când e nor și când e bură,
Când cântă cocoși-o dată,
Tu să fii cu ei în baltă.
Când cântă de două ori,
Să fii neică Roșiori,
Să-ți numere gălbiori;
Numai galbeni venetici
De câte-o sută și cinci,
Să tot schimbi și să
mănânci
Și să bei, să nu mai plângi.
Numai galbeni turalii
Toți luați de la beșlii.

Să nu trăiesc amărât...
Amărât și năcăjit,
Să ies din codru la câmp
Cu purcelu'n disagi fript.
Armele s-au mucezit,
Rachiașul s-a coclit,
Vinu-n ploscă s-a trezvit.
Foaie verde dedițel,
Rău trăiește, vai de el,
Să bea vin de-l oțărâl
Și cu șorici de purcel,
De intră deștu' prin el.

Foaie verde ca mălura,

Să mai dați cu udătura

Sapa-i lată, coada-i groasă
Rău mă zdruncină la oasă!
Ziua-i mare, soare tare,
Dă-le focului, parale!
Că le iau cu osteneală
Și le beau cu-a mulțumit.
Parcă n-am gustat nimic!
Taica mă mână la plug,
Nu știu boii să-i înjug.
Nici resteie să le-nfig;
Eu i-n jug cu coadele,
Ei se-ntorc cu coarnele
De să-mi spargă mațele,
Să-mi răpuie zilele!
Câte găuri sunt la plug

Să-mi puieze lupoaica;
Să trag eu cu flinta-n ea,
S-o jupoi, să-i iau pielea,
Să-i fac mândrii-o
malotea,
Cu floarea cât palma mea,
Să-mi intru'n codru cu ea,
Să se minune lumea
Și de mine și de ea!

Arză-te focu, făgui,

De ce n-ai venit să-mi
spui
Când ți-a dat muguru-
ntâi?

Când eram copil de-o lună

Smulgeam fagul într-o
mână,
Smulgeam fagul din tulpină
Și ieșea pe loc fântână.

Să pui șaua pe Șarga,
Să trec Dunărea cu ea,
În oraș, în Dobrogea,
La Marița olteanca,
Că dă vinul cu vadra
Socoteala n-o mai ia.

Și, de vreți să trăiți bine
Haideti, voinici, după mine
Să vă dau rachiu și pâine!

Foaie verde de-un susai

Sub umbrița unui plai
Frumos ar'un plug cu cai.
Frumos ară și brăzdează
Voinici la codri-
ndemnează.
Cum sunt surii de la roată
Mi-au secat inima toată,
D-apoi roibii de la cloț
(înnăditură)
Buni ar fi de niște hoți,
Și-apoi murgii dinainte
Ia, luați băieți aminte!
Ia de stați pân'o'nsăra
Ei în fiară i-or băga,
Să mi-i dați la mâna mea,
Să mi-i trec în Dobrogea
La Marița olteanca!

**Culese de la Radu
Mitroi Lăutaru, Perii
Broșteni, Teleorman**

Lele, lele, lin pelin,
Azi mi-e nor, mâine senin,
Trei tovarăși am la drum:
Unu-i Din și Constantin,
Cu frate-său Dragomir,
I-am trimis la Severin
Să-mi aducă buți cu vin.
Boloboace cu pelin,
Niște rachiaș de 'l bun,
Să bem, să ne veselim;
De nimica nu gândim.
Foaie verde matostat
Dar nu știu ce s-a-
ntâmplat:

Ori că, caii le-au furat,
Ori că hamuri le-au tăiat,
Chirigii s-a-mbătat,
Buți cu vin că mi-au vărsat,
Poate d'aia'ntârziat!?
Până caii mi i-a strâns,
Soarele la prânz s-a dus.
Și până mi i-a-nhămat,
Soarele mi-a scăpătat.
Și-am zis verde bob năut,
Bată-te crucea, drum lung,
De când merg și nu te-
ajung!

Dacă văzui și văzui,
Că nu-ți dau de căpătâi,
Detei hart și tăbărâi
La marginea drumului,
La umbra pelinului,
Sub creaca sovârfului,
În inima câmpului.
Foaie verde trei lămâi,
Pusăi șaua căpătâi,
Ebâncele le-așternui,
Cu dragostea mă-nvelii,
Puținel de ajumii;
Peste noapte mă sculai,
Urechi'n vânt mi-arunca,
S-aud toaca țacănind,
Pe murgii iarbă rupând.
Și pe șarbul priponit
Cu priponul de mătasă,
Împletit de mândra-n
șasă.....

Cu priponul de argint
Face dără pe pământ
Cari n-am văzut de când
sânt.
De când maica m-a făcut.
Mâna-n pripon mi-arunca;
Pripon trage, pripon vine,
Vezi că murgul nu mai vine;
C'o fi priponul tăiat,
A dat hoții, m-a furat,
Și m-a lăsat lemn uscat.
Trag nădejdea de gășat
Ici'n deal la Câmpulung.

Lele ,verde avrămeasă,
Trecui podu' pe la leasă,
M-ajunsă un dor de casă,
De copii și de nevastă.
De-o fi dor de la copii
Să pui șeaua și să mâi!
De-o fi dorul de la tată
Să mâi calul, să-l fac apă!
De-o fi dorul de la mumă
Să mâi calul ,să-l fac
spumă!

De-o fi dor de la nevastă
Să las calul, să mai pască
Și eu să mă odihnesc,
Că neveste mai găseșc.
Foaie verde și-o sipică,
Arz-o focul, noaptea mică,
Ziua pe șosea m-apucă,
Venind de la ibomnică.
E frumoasă puica, pică!
Lasă ziua să-mapuce
Că atunci dragostea-i
dulce.

Foaie verde trei spanace,
De-ar fi noaptea trei conace
M'aș duce și m'aș întoarce
Ca să văd mândra ce-mi
face.

Să mă duc și să-măntorc,
La ziua să fiu la loc;
Să jure cătunul tot
Că nu m'am mișcat din loc.
Să jure și-o cătuneancă
Care mi-a fost mie dragă.
De dragă, ce-mi era dragă,
Mi-o purtam cu basma
neagră
Și cu șorțuleț de stambă,
Car' mi-o vede, mi-o
întrebă:

- A cui ești fetiță dragă?
- A lui cu cămașa neagră!
Nu-i neagră, nici castanie,
Tocmai cum îmi place mie.

**Culese de laTitii Ilie
Sandu, Popești -Vlașca**

**Foaie verde flori
domnești**
Măriță de la Ionești,
Ce tot stai și te gândești
De nu te căsătorești?
- Ba eu stau și mă gândesc
Că nu știu ce nemeresc;
Că nemeresc vre-un stricat
Să-mi dea palme peste cap.
Foaie verde de-o sipică
Are neica ibovnică
Tocmai la Urzica Miță,
Foaie verde lin pelin
De m-ar chema Constantin,

M-ar purta fetele-n sân.
De m-ar chema Nicolae,
S-ar ține fetele droiaș.
Iar pe vâru-l cheamă Ion,
Iubește cu capul gol.
Pe mine mă cheamă
Marcu,
Fuc fetele ca de dracu,

M-am gândit, m-am socotit
C'am să mă las de iubit
Și-am să mă fac om
cinstit:
Om cinstit și bun de casă
Cu șapte mândre la masă;
Om cinstit și bun de muncă
Cu șapte mândre pe luncă.

Dau băieții cu ciomagul,
De să minună tot satul.
Lele, verde trei smicele
De la o samă de vreme,
Nu mai știu vorbele tele
De sânt bune, de sânt rele,
O să-ți dai sama cu ele...

La vreme de judecată
Unde merge lumea toată,
Unde merge bun și rău
Acolo să merg și eu.
Să spui tu, să spui și eu
Să vedem cui șade rău....
Tu femeie, eu flăcău,
Tu cu cosișoara albă,
Eu cu mustăcioara neagră,
Bată-te de hodoroagă
Și tot tu te faci de treabă.
Femeie de cinci copii
Eu acu iubesc întâi.
Lele, lele, bob năut

Lele, verde de-avrămeasă
De la noi a treia casă,
Mă roag-o vecină a
noastră,
S-o fac, din fată ,nevastă.
Eu de rugăminteia ei
O băgai într-un bordei,
I-așternui frunză de tei
Și mi'o'n velii cu vizdei.....
Mă iubi cu dumneaiei!
Bine e, fată, nevastă?
- Dumnezeu să-ți facă
parte,
De lumânare la moarte,
Mi-ai luat junghiul din
spate;
Să mai vii și mâine seară,
Să mi-l iei și pe-l din șale.

**Culese de la Radu
Mitroi Lăutaru, Perii
Broșteni, Teleorman**

Folcloriști doljeni

Alexandru I. AMZULESCU – n. 4 dec. 1921, Valea Stanciului, Dolj.

Monica BRĂTULESCU – n. 13 iul. 1930, Craiova, Dolj, stabilită în Israel.

Constantin CATRINA – n. 6 nov. 1933, Tiu, Dolj.

Costică CIOBANU – PLENITA – n. 27 nov. 1882, Plenița, Dolj, m. 3 aug. 1939, Bazargic (Bulgaria).

Ioan CRĂCIUNESCU – n. 1845, Castranova, Dolj, m. 27 iun. 1909, București.

Petre DANILESCU – n. 5 dec. 1879, Panaghia, Dolj, m. 1916.

N. I. DUMITRAȘCU – n. 6 dec. 1888, Boureni, Dolj, m. 5 feb. 1963, Craiova, Dolj.

C. S. NICOLĂESCU – PLOȘOR – n. 20 apr. 1900, Sălcuța, Dolj, m. 30 mai 1968, București.

Ion STĂNCULESCU – n. 4 ian. 1899, Leu, Dolj, m. 7 ian. 1981, București.

Ștefan St. TUTESCU – n. 3 apr. 1880, Catane, Dolj, m. 4 apr. 1926, Craiova, Dolj.

(Dicționarul Folcloriștilor)

Plec la câmp să tai nuiele

Și-am zis verde trei smicele,
Plec la câmp să tai nuiele.
Câmpul plin de viorele
Mă gândii, ce fac cu ele!?
N-o să fac nescai saiele,
Să bag armăsarii-n ele,
Să necheze și să zbiere.
Și-am să culeg-viorele
Și-o să le fac chiticele,
Să le'mpart la vecinele.
De-o fi vecina urâtă,
Să-i dau chita vestejită
Și legată cu răchită.
De-o fi vecina frumoasă,
Să-i dau chita mai aleasă
Și legată cu mătășă:
Mă băgă de vreme-n casă
Și-mi pune cinstita masă.
Eu mânânc și mai rămâne...

Și-am zis verde și-o mălură,

Astă seară-i săptămână,
De când vorbeam gură-n gură
Și ne dam mână cu mână.
Când stătea murgu-n grădină,
Și mi l-a prins o vecină,
Cu frăulețul pe mână.
Și l-a dus la primărie
Să facă ispașă mie;
Ispășe de zece lei
Mândro, pentru ochii tăi.

Omule cu caii buni

Și-am zis verde foi de pruni,
Omule cu caii buni,
Hai, să facem schimb în drum,
Că și caii mei sânt buni,
Dar sânt osteniți de drum,
Că vin de la Severin
De la nunta lui Mărin.
Cu butoaie de pelin
Și cu creci de trandafir,
Să-i miroase lui Mărin.
Că drag mi-a fost cu caii buni,
Caii buni și hamuri bune
Și căruța să răsune,
Să mă duc cu mândra-n lume...
O căruță dobrogeancă
Și-o mândruță brăileancă.
Căruța să-mi sune bine,
Să mă duc cu mândra-n lume.
Și să-mi sune la opoare,
S-o scol pe mândra din țoale.
Și să-mi sune la opor,
S-o scol pe mândra din somn,
Desculță cu capul gol,
Să-mi dea guriță că mor.

Ce ochi negri are mândra

Și-am zis verde-o viorea,
Ce ochi negri are mândra,
Să-i vândă, i-aș cumpăra.
Cinci sute de lei aș da,

Măcar m-aș împrumuta,
Ochișori aș cumpăra.
Că neica e amator,
Să-și cumpere ochișori...
Dacă știu că sânt margiol
Și la cuvânt dulcișor.

*

Cine iubește și tace,
Nici dracu n'are ce 'i face!
Cine iubește și spune
Ăla nu e om pe lume!

Femeia care-i urâtă

Femeia care-i urâtă
Nu-i păcat s-o dai pe râpă,
Că nici câinii n-o mănâncă;
Umblă cu rachiu în sticlă,
Aoleo, mult ești urâtă!
Femeia care-i frumoasă
N-are pagubă la casă;
Găsește pâinea pe masă:
- Stai, bărbate, și mănâncă,
Pâinea e pe săturate,
Găina de căpătat
Și e mai mare păcat!
Bărbatul care-i urât
Pune-i curmul, ia-l de gât,
Scoate-l sâmbăta la târg,
Și strigă-n gurița mare:
- Hai, la bărbat de vânzare!
Dac-a-i vedea și-ai vedea,
Lasă-i prețu-ntr-o para
Să te scapi de satana.

Culese de la Radu Mitroi Lăutaru, Perii Broșteni, Teleorman

Cuvinte cu tâlc

“Am cumpărat când a fost scump și-am vândut când a fost ieftin”;
“Nici sărăcia nu este un cusur, nici bogăția o calitate”;
“Vorba aia: să nu fie drum fără oameni și să nu mă găsească moartea șezând”;
“Oaia prinsă de lup, chiar dacă o scapă câinii, oaie nu mai e”;
“Și-a luat nădejdea ca baba de la șorici”;
“Oaia, dacă nu poate să-și poarte pielea, o mănâncă lupul”;
“Omul dă cu mâna și aleargă cu picioarele”.

Cuvinte pocite

- Secret confidențial;
- Asistență care este de față;
- Concordă exact;
- E liber accesul;
- Așa, coane, să fie cum zici dumneata, căci chiar așa-mi dau și eu cu părerea 'n cap, cum că eroarea n-a fost greșită, în care caz avem de lămurit o deslușire...
- Supliment la adaos;
- Imitație identică.

Aoleo, și iar mi'e rău

Aoleo, și iar mi'e rău
Pe luna lui Dumnezeu,
Că n-a ieșit cum vreau
eu:
Ce-am iubit să fie-al meu
Și să mor când oi vrea
eu.

Doamne, să nu mă omori
C-am iubit două surori,
Una pe drum călător
Ș-alta-n grădina cu flori!
Dar eu nu sânt vinovat
C-amândouă m-au rugat;
Două surori și-o cumnată
Și pe soacră câteodată.

Bate-mă, Doamne, să
mor
Pe brațele cui mi-e dor!
Bate-mă, Doamne, să
zac
Pe brațele cui mi-e drag!

Cât mi'ești codre, de frumos

Cât mi'ești codre, de
frumos,
Iarna putrezești pe jos.
Codre, nu te lăuda
Că ții frunza și iarna
Verde ca primăvara.

*

Dete frunza ca petacu'
Și ierbulița ca acu'
Să intru'n codru, săracu'.

Radu

Ocolii peste tot locul

Ocolii peste tot locul
Să iese din mine focul.
Focul din mine nu iese
Că sânt mâncat de
neveste.
Cât mi-e muntele de-nalt
Tot praful l-a scuturat;
Numai la inima mea
Ce s-a pus, nu se mai ia.
Și s-a pus de-o boală

greă,
Dorul și cu dragostea.
E trimis de mândruța
Săruta-i-aș gurița!
Sara și dimineața,
Peste zi totdeauna,
C'ășa-mi cere inima.

De-ar ști omul ce e viața

Foaie verde ca mătasa
De-ar ști omul ce e
viața,
E mai subțire ca ața.

Cine'mbătrânește omu'

Foaie verde ca bobu',
Cine'mbătrânește omu'?'
Numai dragostea și doru'.
Cine-a'mbătrânit lumea?
Dorul și cu dragostea.
Foaie verde mărăgărit,
Cunose c-am îmbătrânit,

Lele, lele, bob năut,

Cântă păsărica-n crâng
Și mie-mi vine să plâng;
Că nu știu cum o să-ajung.
Omul mi-este ca o floare
Când îi vine ceasul moare.
Toate trec, toate se duc,
Toate rămân la pământ,
Ce-am iubit, nu pot să uit.
Leagă-mi dragostea de gât
Și iubitul așternut,
Căci cu el m-am pomenit
De când eram copil mic.
Iubitul mi-a scos barba,
Dragostile mustața.

Eu când iubeam la copile,
Mai era ceva de mine;
Dar, acum la neveste,
Dete barba fără veste,
Mustăcioara să lungeste,
Ete firea mea cum este:
Copilele mă urăște,
Nevestele mă-ndrăgește,
Lângă țâță mă lipește,
Mă culcă, mă odihnește.

Zi și noapte și-o petrece,
Că nu știi timpul când
trece;

N-o să trăiesc cât
pământul
Și-o să mor când o da
sfântul.

Foaie verde trei seminți
Cin' n-ascultă de părinți
Plânge cu lacrimi
fierbinți!
Eu, măre, n-am ascultat
Și tare m-am străinat:
Străin sunt, străin mă
cheamă,
Străin sunt de bună-
samă,
Streinor ca pasărea,
Milă de la nimenea.

C-am un preget la suit
Și două la coborât.

Foaie verde și-un costrei,

Foaie verde și-un costrei,
Voi, voi, voi copiii mei,
Mi-a venit vremea de-apoi,
Să vedeți și voi de noi,
Cum am văzut noi de voi,
De v-am făcut măricei,
Și v-am scos de la nevoi.
V-am dat pe la case noi,
V-am făcut cară și boi
Și-acuși beți cu capul gol
Și de mine n-aveți zor.

Culese de la Radu
Mitroi Lăutaru, Perii
Broșteni, Teleorman

Proverbe

"Fata mare s-o plângi de noroc, să n-o plângi de frumusețe"
Observație:
Din cele 100 de proverbe, vorbe cu tâlc, cugetări, zicători am ales pe cele care mi s-au părut a fi fost folosite de către cei cu care a stat de vorbă și le-am lăsat la o parte pe cele livrești, scoase din dicționare, de la marii moralști.

Cucul

Lele, verde foi și-a motru,

Veni postul lui Sâmpetru,
Năpusti cucul bungetul.
Și turtureaua vâlceaua,
Și neicuța poteceaua.
S-a dus cucul drăgălaș
Și-a lăsat puii golaș.
Și-a lăsat puii pe cuib,
Pitulicea i-a găsit,
Și din suflet i-a crescut.
Cu lăcuști și cu gândaci,
Cu furnici după copaci,
Tot cu ganțe, gântișoare
(gângănii)
Pân' s-a făcut puilul mare.

Și s-a făcut dolofan,
Și-a zburat în Telorman,
Mai în vale-n Brătășani,
Pe-o crenguță de tufan
Cânta ca un căpitan.
Și scoate glasul de-un an,
Și răsfiră penele,
Ca puica sprâncenele.
Și răsfiră din codiță,
Ca puicuța din rochiță.

Cucul

Cântă, cuculețule,
Toate diminețile,
Prin toate grădinile,
Să te-asculte mândrele.
Mai cu drag copilele,
Cealea mititețele,
De le răsar țatele
Și sânt tari ca nucile.

Lele, verde de-o mălură,
Cucule de la pădure
Cu gura plină de mure,
Jumătate cu căpsune,
Mânca-ți-aș limba din gură,
Să rămâi numai cu ciocul,
Cum am rămas eu cu focol.

Cucul

Cântă, cuce, nu-nceta,
C-am dat de-o inimă ra;
Mi-a pierdut murgul șaua,
Șaua și cu epângea,
Pofilu și cu scara,
Chinga și trăgătoarea,
Din pozânar batista
Și le-a găsit mândra mea.

Mă rog de ea, să le dea
Și hoțoaica nu prea vrea.
Că zice ca să mă ia,
Și atunci să mi le dea,
S-o vază toată lumea.

Cucul

Vara vii, vara te duci,

Văd, de muncă nu te-
apuci,
Mă mir iarna ce mănânci!
Mănânc putrigai de fag,
Și beau apă dintr-un lac,
Și cânt codrului cu drag!
Cântă, cuculețule,
Cântă toate verile
Și cu primăverile.
Cântă, cuce nu-nceta,
C-am dat de-o inimă ra
Și n-o știe niminea.
Cântă, cuce nu te da,
Să scap de inima ra.

Cucul

Lele, lele, trei lămâi,
Trei lămâi și trei gutui
Cucule din bălării,
Cu zărligu-n deal la Jii,
Ce mai faci, cum te mai
ții,
Pe la mine când mai yii?
Tomna'n ziua de Florii,
C-atunci cucul
cântă'ntâi.

De Florii cântă cu foc,
De Sâmpetru neam,
deloc.
Lele, verde trei grante
Vine la cinșpe de marte,
Cântă vara jumătate
Și să duce'n altă parte.
- Cântă, cântă cucule,
- Nu mai pot, voinicule!
Toată iarna mi-am cântat,
Peste Olt, la Calafat,
Într-un bordei astulpat;
Picătura mi-a picat,
Limba-n gură mi-
a'nghețat,
Și-un picior mi-a degerat,
Nu pot să mai cânt cu
drag.

**Culese de la Radu
Mitroi Lăutaru, Perii
Broșteni, Teleorman**

TEIȘORUL

Foaie verde mărgărit,
Teișorul mi-a-nflorit.
Mi-a-nflorit, s-a scuturat
Și puicuța m-a lăsat.
Nu m-a lăsat cum se lasă,
Ci cu-n greu oftat la
masă.
Aveam și eu într-o vreme
Un pușor la plăcere
Și l-am pus în colivie
Ca să-mi cânte numai
mie.
Dar, de la o vreme-
ncoace,
Puișorul văd că tace.
Aveam și eu într-o vreme
Un pușor la plăcere.
Dar, dușmanii când au
vrut
Într-un ceas m-au
despărțit.

Crăpi pământ și

plesnește
Că puica mă părăsește!
Mi-a zburat puilul cu ața
Tocmai când a fost
dulceța.

.....
Și îi dau zahăr pisat
Ca să-mi cânte mai cu
drag.
Dar, de la o vreme-
ncoace
Puișorul văd că-mi tace
Ori gurița nu-i mai place?
Nici nu bea, nici nu
mănâncă,
Numai cu ochii se uită.
Bine-mi pare, pui dorit,
Stai la noi, dacă-i venit.
Stai la noi, nu mai pleca,
Că mi-ai secăt inima.

Culeasă de la Pantazie

CODRUL ȘI OMUL

Foaie verde-a bobului
Dă, Doamne, și omului
Ce i-ai dat și codrului.
Codrului i-ai dat frunza
Și omului dragostea.
Codrului i-ai dat verdeață
Și omului bătrâneată.
Codrului i-ai dat nuiete
Omului supărări grele.
Codrului i-ai dat cărări

Și omului supărări.
Codrului i-ai dat rugină,
Omului inimă bună.
Foaie verde trei sulfine,
Ferice codre de tine
Că nu-mbătrânești ca
mine!

**Culeasă de la Maria
Niveală
Bodăiești, Dolj**

Foaie verde mărgărit

Și băgai cu cucu'n plug:
El să cânte, eu s-ascult!
Dorul să ție de coarne,
Dragostea să puie boabe;
Niște vite ostenite,
Niște boabe risipite.
Foaie verde de trei mure,
Plecai astăzi prin pădure,
Luai pe mândra cu mine,

Să-mi cânte puțin, dar
bine.

Că nu știu moartea când
vine
Și mă ia de lângă tine.

**Culeasă de la Radu
Mitroi Lăutaru, Perii
Broșteni, Teleorman**

Cuvinte alese

"E greu să taci când inima te doare, dar și mai greu e să vorbești când suspinele te-nneacă";
"Toate se sting repede: trupul în sânul pământului și amintirea în sânul vremii";
"Numai ce intră pe gură, numai de aia ești sigur";
"Omul când pierde averea nu pierde nimic; Când pierde cinstea pierde pe jumătate, iar când pierde curajul, a pierdut tot";
"Îl duci în spinare și când îl lași jos tot el se vaietă că este ostenit";
"Eu îl țin pe genunchi și el se vaietă de șezut".

Naivul ION BURTICALĂ și-a descoperit talentul după pensionare

La 9 mai 1903 vedea lumina zilei ION, primul din cei patru copii ai familiei Gheorghita și Grigorie BURTICALĂ din comuna Leu, o comună situată nu departe de Craiova, mai exact pe ruta Craiova – Caracal, comună cu oameni harnici, aprigi și la muncă dar și la scandal.

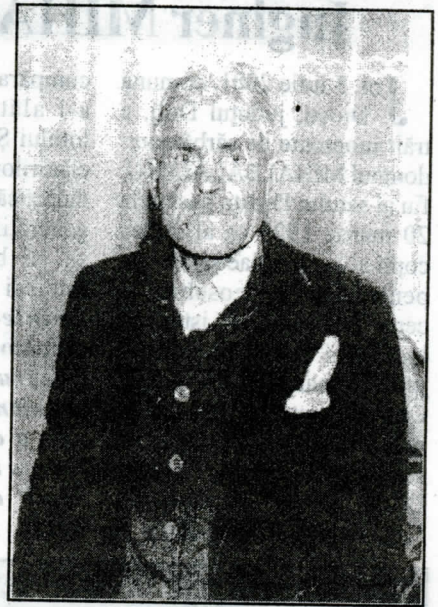
Părinții săi, agricultori de soi, aveau să-și îmbogățească zestrea cu încă trei copii: doi băieți și o fată, deci patru în total: Ion, Alexandru, Constantin, Andreiana. Doi dintre aceștia aveau să ajungă învățători, cel mare, adică Ion și fata, Andreiana, urmând să se ocupe de agricultură. Ion a urmat cursurile școlii din comuna natală, absolvind patru clase primare; când a fost încorporat în armată avea ocupația de plugar.

maturitate a vieții Ion avea să lucreze ca angajat la Căile Ferate Române, de unde s-a și pensionat.

A început să picteze din întâmplare.

Într-o zi, domnul Ciuchete Gheorghe, profesor de desen la Școala generală din Leu, ținea o lecție de desen în aer liber, chiar lângă gospodăria lui nea Ion, aflată în fața bisericii Sf. Gheorghe. Nea Ion Burticală a ieșit din gospodărie și a asistat la acea lecție. A luat apoi o coală și un creion și a început să deseneze și el. Desenul său i s-a părut profesorului Ciuchete foarte interesant; dându-i câteva sfaturi lui nea Ion în privința tehnicii desenului, profesorul i-a recomandat să deseneze cât mai mult și orișice, când are timp liber.

Așa a început pasiunea și treptat,

prin expoziții, atât în comună cât și în județul Dolj.

Cu picturile sale a participat la expoziții organizate la Craiova și la București, iar altele au fost expuse la Galeria de Artă Naivă din Pitești.

La Punctul Muzeistic din comuna Leu avea deschisă o expoziție cu caracter permanent.

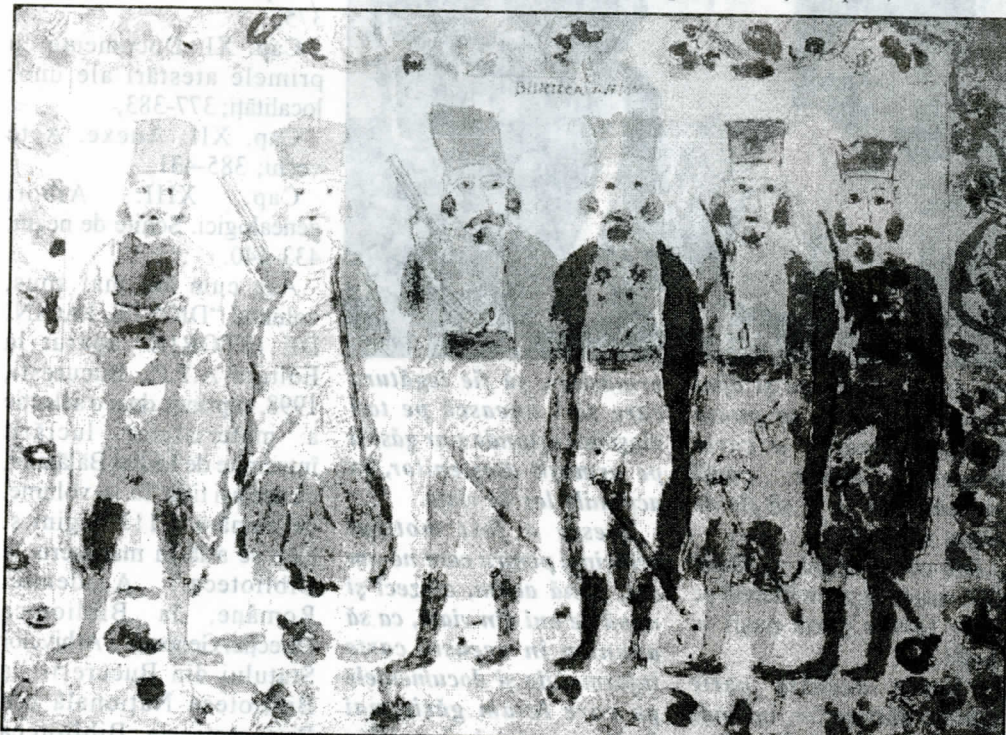
O echipă a Televiziunii a realizat reportaje cu pictorul naiv ION BURTICALĂ, înregistrând totodată și cântece și balade populare "zise" de acesta, precum și poezii originale, el demonstrând talent și ca poet popular.

În ianuarie 1979, la vârsta de 76 ani, ION BURTICALĂ avea să plece definitiv, lăsând în urmă un număr impresionant de picturi populare, având în vedere că activitatea sa de pictor naiv a început foarte târziu, după pensionare.

Ne amintim cu recunoștință de acest artist

popular, prieten bun cu un alt mare dispărut al picturii naive doljene: GHITĂ MITĂCHIȚĂ din Bârca.

Datele au fost furnizate de Gicu, fiul cel mic al lui ION BURTICALĂ, culese de Iuliana Dumitru (Mitran) și puse în pagină de Nicolae DUMITRU.

În război, Constantin, unul din frați, a căzut undeva în Munții Făgărașului. Ion nu a fost pe front.

Om muncitor din fire, atât în gospodărie cât și la câmp, cam zgârcit ce-i drept, Ion s-a căsătorit cu Stanca, o fată din sat, cu care a avut trei copii: Alexandru, Dinu și Gheorghe (Gicu). În perioada de

treptat a progresat.

La peste 70 ani avea peste 200 lucrări de pictură naivă, reprezentând aspecte din viața țăranilor în mijlocul cărora trăia, din războiul pentru independență, din răscoala țăranilor de la 1907, portrete, motive populare, obiceiuri.

Lucrările sale au fost popularizate

Inginer MIHAI BĂLĂIANU, colonel (r) de artilerie,

Joi, 5 iulie 2001, comuna Dioști, județul Dolj, a trăit momente de sărbătoare: domnul MIHAI BĂLĂIANU, fiu al satului Dioști, născut la 20 martie 1923 ca al doilea copil al lui Nicolae și Oprica, pentru merite deosebite în cercetarea trecutului istoric al localității Dioști (din fostul județ Romanați, azi în județul Dolj) și pentru activitatea de redactare a 16 volume reunite sub titlul "DIOȘTII, PAGINI DE ISTORIE" care cuprind 5.111 pagini în manuscris, a

cumpăra 5 ha teren agricol și a-l alătura, prin donație, lotului Școlii Dioști, în jurul clădirilor ce vor alcătui Ferma didactică a școlii, unde tinerele generații să se pregătească și să se bucure de roadele muncii lor: **"Mi-a duc aminte- avea să spună sărbătoritul- că la sfârșitul fiecărui an școlar, ca premiant al școlii, primeam câte o carte și aceasta îmi bucura nespun inima mea de copil; doresc ca, donând acest teren școlii, din**

Frumoși, zmei și balauri, faptele haiducilor spuse seara de bunici, bucuriile și tristețile, școala cu învățătorii ei, prima dragoste, dar nici mormintele părinților, bunicilor și străbunicilor. Toate acestea nu le putem uita în cursul vieții, fie la bine sau la rău, când inima ne este împietrită. Ele rămân sfinte și dragi, până trecem în neant. De aceea dorim ca această carte, pe care o lăsăm moștenire

volumul "DIOȘTII, PAGINI DE ISTORIE".

Volumul cuprinde, pe parcursul celor 440 pagini, 13 capitole:

Cap. I: Cadrul geografic; 9-11;

Cap. II: Istoricul așezării; 13-245;

Cap. III: Ipoteze asupra numelui satului; 247-257;

Cap. IV: Monumente istorice și toponime din Dioști; 259-292;

Cap. V: Evoluția demografiei; 293-294;

Cap. VI: Datini, obiceiuri, folclor, mâncăruri, locuințe, port; 295-384;

Cap. VII: Firea și mentalitatea locuitorilor. Familia; 325-337;

Cap. VIII: Vatra și moșia așezării; 339-367;

Cap. IX: Administrația și justiția; 369-370;

Cap. X: Învățământul; 371-375;

Cap. XI: Documente cu primele atestări ale unor localități; 377-383;

Cap. XII: Anexe. Acte vechi; 385-431;

Cap. XIII: Arbori genealogici. Schițe de neam; 433-440.

Așa cum am mai spus, volumul "DIOȘTII, PAGINI DE ISTORIE" apărut la Editura A.P.P., București, 1998, cuprinde doar o selecție a materialelor lucrării întocmite de Mihai Bălăianu, cu același titlu, în 16 volume, ce numără 5.111 pagini și care se află în manuscris la Biblioteca Academiei Române, la Biblioteca Direcției Generale a Arhivelor Statului din București, la Biblioteca Națională din București, la Biblioteca Muzeului Olteniei din Craiova, la Biblioteca Școlii Generale din Dioști și la Biblioteca comunei Dioști.

Conform celor relatate în "Prefață" la acest volum, aflăm de la autor că "Lucrarea a fost întocmită pe baza a 17.500 documente originale în copii inedite

unei monografii cu același titlu ce numără 440 pagini, a unei culegeri de folclor intitulată "Cântece bătrânești și doine" cu 327 pagini, a devenit CETĂȚEAN DE ONOARE al comunei natale.

Inițiativa a aparținut Consiliului Local al comunei Dioști, în principal, domnului primar Iliescu Dumitru, ca semn de încununare a unei munci de cinczeci și nouă de ani, dar și ca semn de prețuire al faptului că domnul Mihai Bălăianu împreună cu "jumătatea" sa, doamna Eugenia (Lucica) Bălăianu, născută Voiculescu, în timp ce alți semenii sunt puși numai pe căpățuială, și-au manifestat dorința, și încearcă să o ducă la îndeplinire, de a

produsele obținute și apoi valorificate să se poată cumpăra măcar o carte pentru fiecare copil premiant ce va fi să fie de acum încolo".

Iată ce înseamnă să rămâi OM cu adevărat, indiferent pe unde te vor purta pașii în viață!

"Dedic această carte tuturor dioștenilor, oriunde s-ar găsi. Considerăm că nu există dioștean care să nu-și iubească locul unde s-a născut și a făcut primii pași în viață. Nu se pot uita: amintirile copilăriei, casa părintească, locurile de joacă, obiceiurile, datinile, portul, cântecele, mâncărurile, legendele, basmele cu Ilene Cosânzene, Feți -

urmașilor, să fie legătura care să-i unească pe toți dioștenii oriunde s-ar găsi și pe urmașii dioștenilor, în acțiunile lor în viață.

Acesta a fost motivul principal pentru care ne-am dat, până acum, cinczeci și nouă de ani din viață, ca să adunăm în această carte informațiile și documentele pe care le-am găsit mai importante și specifice comunei Dioști, cu scopul de a nu se uita. Ea este rezultatul sentimentului permanentei datorii pe care o avem față de satul natal.

Cei care vor veni după noi vor avea un material scris, cu date despre cei care au trăit înaintea lor", spune autorul, în "Prefață" la

CETĂȚEAN DE ONOARE al comunei Dioști

donate de mine Direcției Generale a Arhivelor Statului din București, în "Colecția de documente ing. Mihai Bălăianu - Dioști". Colecția cuprinde: hrisoave domnești, Hotărâri ale Înalțului Divan, Divanului Craiovei, Judecătoriai Romanați, dosare ale Primăriei comunei Dioști, hotărnicii de moșii, foi de zestre, zapise etc. Documentele se referă la comuna Dioști, dar și la alte 178 localități din Oltenia, cu care dioștenii au avut legături".

M-aș opri acum asupra unui singur moment din istoria Dioștilor: marele incendiu din 1 aprilie 1938, când satul a fost cuprins de flăcările unui foc aprins de cei doi copii mici ai gospodarului Marin Voiculescu, în curte, lângă șira cu paie, cu tăciuni aduși din casă.

Două condiții au transformat un fapt banal într-un fenomen de risc major:

a) satul, la acea oră a zicii,

era aproape pustiu; doar câțiva bătrâni rămăseseră în sat, adulții fiind la muncile câmpului (arat, semănat);

b) condițiile atmosferice au fost prielnice răspândirii cu repeziciune a focului: era o perioadă de uscăciune, sezonul când bate austrul, în ziua aceea vântul iscându-se brusc, foarte puternic, măturând satul dinspre apus spre răsărit.

În mai puțin de o jumătate de oră vijelia a transformat satul într-un incendiu de mari proporții: case, șire de paie, magazii, animale, salcâmi verzi au fost cuprinși de flăcări. Au fost oameni răniți și animale arse de vii.

Au ars zeci de gospodării și anexe.

Incendiul a fost stins în totalitate abia după trei zile, mochinind în șirele de paie și glugile de coceni.

Au fost distruse complet 28 case și diverse construcții anexe la alte 115 gospodării. Imediat s-a constituit un comitet de ajutorare a celor

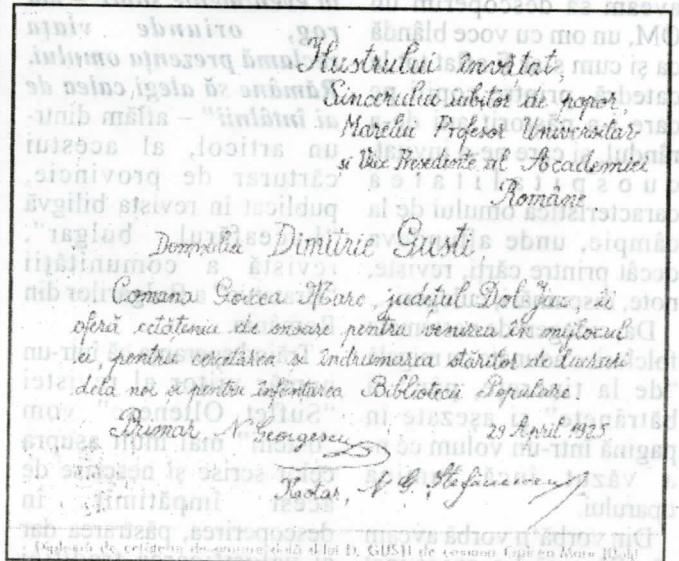
sinistrați, care a strâns de la cei ce nu fuseseră loviți de dezastru ajutoare în alimente și îmbrăcăminte. Cei rămași fără case au fost adăpostiți de rude și prieteni.

A venit să vadă dezastrul provocat de incendiu însuși regele Carol al II-lea, la 6 aprilie, împreună cu primul ministru Armand Călinescu, însoțiți de alte persoane oficiale din București, Craiova și Caracal. S-au împărțit bani sinistraților și s-a promis ajutor pentru reconstrucția gospodăriilor distruse.

Gândul de a

transforma urmele fumegânde ale Dioștilor anului 1938 într-un "sat model" a venit de la profesorul DIMITRIE GUSTI, directorul general al Fundației Culturale Regale "Principele Carol". Sub îndrumarea și prin grija lui gândul s-a transformat în proiect. Pentru a coordona proiectul și a vedea cum merg

ONOARE al comunei Dioști domnului Mihai Bălăianu am descoperit că ilustrul învățat Dimitrie Gusti și-a adus aportul la îndrumarea stărilor doljene, cum ar fi comuna Goicea Mare, care la 29 aprilie 1925 îi conferea același titlu pentru venirea în mijlocul ei și pentru

concret lucrările, Dimitrie Gusti a venit personal în sat de patru ori, rămânând de fiecare dată câte 2-3 zile. Conducerea efectivă a lucrărilor a revenit sociologului GHEORGHE FOCȘA (1903-1995) care a locuit neîntrerupt în sat timp de doi ani (1938 și 1939), identificându-se cu proiectul ce ar putea fi numit opera vieții sale.

Cine dorește să vadă cum arată un "sat model" construit în anii 1938-1939 este invitat să călătorească la Dioști, veche așezare de moșneni care nu s-au lăsat înfrânți și nici nu și-au părăsit vatra strămoșească, nici chiar atunci când n-au mai avut unde să locuiască. Au răbdat, au rezistat și au învins.

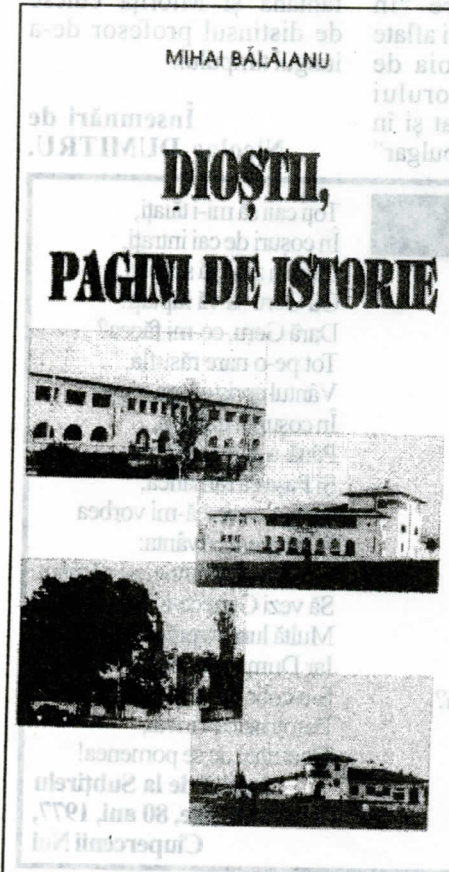
Am adus vorba despre acest moment crâncen din istoria Dioștilor, deoarece, participând la conferirea titlului CETĂȚEAN DE

înființarea Bibliotecii Populare.

Sunt bucuros că am avut prilejul de a participa la un asemenea eveniment, conferirea titlului CETĂȚEAN DE ONOARE unui împătimit căutător și cercetător de documente scrise și nu numai, care și-a încununat activitatea tipărind actul de identitate al unei comune, după o muncă titanică de aproape 60 ani și care este pe punctul de a fi inclus în CARTEA RECORDURILOR la Londra, ce va apărea în luna decembrie 2001, în urma realizării lucrării "Schیțele de neam" (arborii genealogici) pentru toți locuitorii comunei Dioști, județul Dolj, pe o perioadă de 500 ani (1485-1985), lucrare unică în țară și, poate, chiar în lume.

Să trăiești, întru mulți ani, Domnule MIHAI BĂLĂIANU!

Nicolae DUMITRU

Un cărturar de provincie:

profesorul Nicolae MIU

Într-o zi toridă de iulie, anul 2001, am descins în casa profesorului – pensionar Nicolae MIU din Băilești lui ‘nea Mărin, casă situată pe o stradă cu nume predestinat, Strada Poporului, cu emoție dar și cu speranță și, într-adevăr, aveam să descoperim un OM, un om cu voce blândă ca și cum s-ar fi aflat tot la catedră, printre copiii pe care i-a păstorit ani de-a rândul, și care ne-a invitat, cu o ospitalitate a caracteristică omului de la câmpie, unde altundeva decât printre cărți, reviste, note, însemnări, culegeri...

Da, culegeri de nestemate folclorice adunate cu migală “de la tinerețe, până la bătrânețe” și așezate în pagină într-un volum ce n-a văzut încă lumina tiparului.

Din vorbă ‘n vorbă aveam să aflăm că l-a preocupat tradiția poporului din care își află rădăcina, dintotdeauna și îl va preocupa, până când...

L-a interesat și a cercetat, cu mijloacele proprii, viața și tradiția și a bulgarilor, și

a sărbilor, care în Băilești trăiesc împreună cu românii, parcă de când lumea: **“Dacă vrei să cunoști bine oamenii, trebuie să-i urmărești în cât mai multe împrejurări, la lucru, la petrecere, la sărbătoare, la evenimente sobre – mă rog, oriunde viața reclamă prezența omului. Rămâne să alegi calea de ai întâlnii”** – aflăm dintr-un articol, al acestui cărturar de provincie, publicat în revista biligvă “Luceafărul bulgar”, revistă a comunității “Bratstvo” a Bulgarilor din România.

Trăind speranța că într-un număr viitor al revistei “Suflet Oltenesc” vom “osteni” mai mult asupra celor scrise și nescrise de acest împătimit în descoperirea, păstrarea dar și valorificarea tradiției populare românești, și nu numai, mulțumindu-i pentru amabilitatea de a ne fi pus la îndemână materiale originale privind viața și activitatea cunoscutului folclorist doljean, Costică Ciobanu –

LUCEAFĂRUL

bulgar

PUBLICAȚIE BILINGVĂ

БЪЛГАРСКА ЗОРНИЦА

Revistă a Comunității „Bratstvo” a Bulgarilor din România

Anul X, nr. 16 (124), 1999 – 32 pagini

DIN CUPRINS

Българо-рускико
училище «Христо
Ботев» в Бузанджа
pag. 4-5

Титулът «св. Кирил
и Методи» на
«Братство»
pag. 6-7

Създаване на
«Братство»
pag. 17

Където живеят
«Братство»
pag. 20-21

«Братство»
pag. 22

«Братство»
pag. 23

«Братство»
pag. 24

«Братство»
pag. 25

«Братство»
pag. 26

«Братство»
pag. 27

«Братство»
pag. 28

«Братство»
pag. 29

«Братство»
pag. 30

«Братство»
pag. 31

«Братство»
pag. 32

«Братство»
«Братство»
«Братство»

Plenița cuprindem în paginile acestea doar câteva din “observările” asupra practicilor funerare “în sărbimea” din Băilești aflate din articolul “Nevoia de tradiție” al profesorului Nicolae Miu, publicat și în revista “Luceafărul bulgar”

precum și două variante dunărene ale cunoscutelor balade populare “Geru din fântână” și “Miorița” culese de distinsul profesor de-a lungul timpului.

Însemnări de Nicolae DUMITRU.

Geru din fântână

Depart, vere, departe,
Cam departe, cam aproape,
La locul vișălului,
În inima câmpului
Unde-i pas' voinicului;
Căci, vere, că s-a sculat
Ca un mare blestemat
Tot Pașa, colțat bătrân,
...tu-i bărbîșoara-n...
Că e-mbrăcat ca un domn
Și n-are minte de om.
El, vere, că s-a sculat,
Tot cu vântul Crivățul,
Puterea lui Dumnezeu
Și îngerii lui Cristos.
Toată oastea aduna,
Toată oastea-și-mbrăca,
De om cu nouă cojoace;
Tot cojoace ungurești,
Dai cu glonțu, nu răzbești,
Cu opinci și cu obghele,
Cu curele-nerucișate

Și-nainte și la spate,
Să bată Geru de moarte,
Toată oastea-și aduna,
La fântână se ducea,
La fântâna Gerului
Unde-i pas' voinicului
Pericolul capului.
Dară Pașa ce-mi grăia?
La fântână când mergea
Și la Geru că-mi striga:
- Ieși, Gerule, din fântână
Că am să mă lupt cu tine;
Cu câți crai eu m-am luptat,
Unu-n față nu mi-a stat!
Ieșea Geru din fântână,
Cu toiiegelul de brumă
Și din chică, roua-i pică,
Care-ngheață pe opincă.
Să vezi Geru, ce-mi făcea?

Doar pe-o nare răsufila
Și pe toți mi-i îngheța...
Și Pașa că rămânea
Și din gură cuvânta,
Și la oaste porâncea:
- Ura, voi băieții mei,
Toți caii să-i adunați,
Șeile să le luați,
S-ațâțați focurile,
Să gătiți mâncările
Că ne sar vederile!
Șeile că le lua,
Focurile le-ațâța...
Dară Geru, ce-mi făcea?
Iar pe-o nare răsufila,
Focurile le stîngea...
Numai Pașa rămânea
Și din gură cuvânta:
- Toți caii să-i adunați,

Toți caii să mi-i tăiați,
În coșuri de cai intrați,
Până-n ziua să scăpați,
Cu Geru să vă luptați!
Dară Geru, ce-mi făcea?
Tot pe-o nare răsufila,
Vântul aprig că-mi trăgea,
În coșuri îi îngheța,
Până-n ziua toți murea...
Și Pașa că rămânea,
Singer, vere, că-mi vorbea
Și din gură cuvânta:
- Cobori, Doamne, pe pământ
Să vezi Geru ce-a făcut,
Multă lume a prăpădit!
Iar Dumnezeu ca un sfânt,
S-a coborât pe pământ,
Pe toți neică-i învia,
Doamne, de se pomenea!

**Auzită de la Subțirelu
Petre, 80 ani, 1977,
Ciuperceii Noi**

Miorița

Pe-o gură de munte
Coboară oi multe,
Mai toate cornute.

Toate miorele,
Mândre, ochșeșe,
Cu nouă ciobani
Toți sunt veri primari.
Și cu strinu' zece,
De galbini i-ntrece;
Și-are oi mai multe,
Mândre și cornute,
Toate miorele,
Mândre, ochșeșe.
Mica Miorea
Din oi s-alegea,
În târlă rămânea,
Trei zile sbiera:
Trei zile de vară,
Trei de primăvară.

Și strinu-ntreba:
- Mică Miorea,
De ce mi-oi sbiera?
Ori ți-e foame, ori ți-e
sete,
Ori ți-e dor de codru
verde,

Ori mi-ai căpiat,
Să te arunc în
gard.
- Nu mi-e foame,
Nu mi-e sete,
Nu mi-e dor de
codru verde;
Nici n-am căpiat,
Să m-arunci în
gard,
Dar îți dau un
sfat:

Eu am auzit
Cum ei s-au
vorbit;
Cei nouă ciobani
De sunt veri
primari,
Pe tine să te-
omoare,

Și să mi te-ngroape
În târla oilor,
În jocul mieilor,
Într-al berbecilor.
Și strinu' zicea:
- Mică Miorea,
Nu-mi purta grija;
Ei m-or omora
Și m-or îngropa
În târla oilor,
În jocul mieilor
Și-ntr-al berbecilor;
Și-ăst ciomag uscat
L-or pune la cap,

Fluierașul meu
Sus în comarnic
Acolo l-or pune;
Vântul l-o sufla,
Fluieru-o cânta,
Oile s-or strânge,
Pe mine m-or plânge,
Ciobănași le-or mulge.
Ciobănași venea
Și mi-l omora,
Apoi l-ngropa...
În târla oilor,
În jocul mieilor
Și-ntr-al berbecilor,
Și-ăl ciomag uscat
Îl punea la cap;
Fluierașul lui,
Al ciobanului,
La cap îl punea,
Vântul când sufla
Fluieru-i cânta,
Oile strângea,

Cea babă bătrână;
Din gură-ngânând,
Din ochi lăcrămând,
Din lână torcând,
Din gură-ntrebând.
La Dunăre se ducea
Și-așa o întreba:
- Dunăre, Dunăre,
Drum fără pulbere...
Și făr' de ogași
Înima-mi secași,
Tu îmi iești mai mare,
Mai cuprinzătoare;
Nu cumv-ai văzut
Pe aici umblând
De-un al meu fecior
Galeș flăcăior,
Pe-acas' n-a mai dat?
Dunărea îi răspundea,
Că n-are de unde.
- Și de l-am văzut,
Nu l-am cunoscut.

Cum la altul nu-i.
Dunărea nu-i răspundea,
Că n-are de unde:
- Chiar de l-am văzut,
Nu l-am cunoscut;
Dar du-te la ceață,
Mai de dimineață,
Că ea e mai mare,
Mai cuprinzătoare.
Baba ce zicea,
Pe ceață pleca:
- Ceață, negureață,
Zise plângăreață,
Tu nu ai văzut
Pe-aicea umblând,
Un al meu fecior
Colec flăcăior,
De când a plecat
Pe-acasă n-a dat?
Ceața-i răspundea:
- Ia, ascultă-ncoa,
Și de l-am văzut
Nu l-am cunoscut.
Dar baba îi spune
Ascultă la mine:

Fețișoara lui,
Spuma laptelui;
Sprâncenele lui,
Pana corbului;
Ochișorii lui,
Mura câmpului,
Două mure negre
Puse pe-un rug
verde,
Întinse pe
pământ,
Ne-atinse de
vânt;
Mustăcioara lui,
Teapa orzului.
Iar ceața-i
răspundea,
Și așa-i spunea:
- Ba, eu l-am
văzut
Când l-a omorât,

Ciobani le mulgea,
Cei nouă ciobani,
Nouă veri primari,
Ei târla o muta,
Mai departe o ducea.
Muma strinului,
A ciobanului,
Ea sta și-aștepta,
Vedeă că nu venea
Și ea că-mi pleca,
La cel ciobănași
Să-l aducă acas.
Ea pleca în mână,
C-un smoatec de lână,

Da baba-ncepea
Și îi povestea:
Fețișoara lui,
Spuma laptelui;
Sprâncenele lui,
Pana corbului;
Ochișorii lui,
Mura câmpului,
Două mure negre
Puse pe-un rug verde,
Întinse pe pământ,
Ne-atinse de vânt;
Mustăcioara lui,
Teapa orzului,

Cei nouă ciobani
De sunt veri primari;
Și când l-a gătat,
Mi l-au îngropat,
În târla oilor,
În jocul mieilor
Și-un ciomag uscat
I l-a pus la cap.
Baba se ducea
Unde-a fost târla
Nimic nu găsea,
Crescuse iarba.

Auzită de la
Simion Florea, 82 ani,
1979, Ciurpenii-Vechi

Diversitatea practicilor întâlnite în ritualul înmormântării, în special, și al morților, în general, stârnește cel puțin mirarea, dacă nu și admirația. Rămâne să ne întrebăm cum s-a făcut ca pe un spațiu geografic locuit de populația Băileștiului, constituită firesc de-a lungul timpului, fără sincop și fără mișcări demografice masive, poți constata existența anumitor practici, „în sârbi” și absența acestora, „în români”. Se pare că primii aduc un plus de gesturi în care se poate descoperi o mai acută teamă de morți. Așa ne vom explica cele două practici expuse în ceea ce urmează să prezentăm mai jos, nu înainte de a constata că riturile funerare practicate de poporul român decurg dintr-o concepție veche conform căreia morții sunt înzestrați cu o forță anume, mai degrabă demonică decât divină, de care cei vii trebuie să țină seama. Cum ne-am putea explica altfel în totalitatea lor practicile funerare întâlnite în partea locului dinainte de momentul în care cel care moare închide ochii și până la 7 ani, după eveniment? Firul de borangic pus de-a lungul tronului, sau agățat la ușă, lână scărmanată așezată sub mort, perna în care sunt introduse nouă cioburi de porțelan, nouă pietricele, săpun, piepten, tămâie, semințe de laur, trei gămălii de fus, iar acul cu care s-a cusut perna rămâne înfipt în ea și apoi se așează sub perna mortului; oul copt în spuză și nus la subțioară și altele. Urmașii recurg la felurite practici pentru a nu-l lăsa pe mort în singurătate și îi îndeplinesc dorințele cu intenția de a-i reda vitalitatea. Și aceasta pentru că la noi moartea, ca și boala, oboseala și somnul sunt socotite forme neputincioase ale vieții, un fel de viață neputincioasă lipsită de toate posibilitățile sale.

De aceea, practicile funerare nu sunt numai foarte necesare, dar și diversificate și precis motivate în complexitatea lor chiar atunci

când-ele au fost acceptate la date și din surse diferite. Căci totul conduce la ideea enunțată mai sus: neputincios în fața morții, venerat postum.

Fără a face o selecție pe principiul importanței, căci ritualul trebuie împlinit în totalitatea lui așa cum a fost transmis spre a nu stârni bănuiala, știut fiind că orice abatere de la rânduiala moștenită dă naștere comentariilor neplăcute la numele urmașilor direcți, ne vom referi la două practici ce vizează problema în discuție și care au fost împlinite „în sârbi”.

NEVOIA DE TRADIȚIE

Mai întâi trebuie observată graba cu care cei care au cunoscut familia mortului sar în ajutor. Cele mai utile sunt femeile care sunt păstrătoare de rânduială devenind și foarte necesare. Din rândul lor se alege una, bine cunoscută, o femeie curată, mai în vârstă, care urmează să poarte grija pentru pregătirea celor necesare mortului. Este „mesacica” și ea supraveghează pe cele care se ocupă de pregătirea bucatelor și tot ea este cea care pregătește prepeșnicul: o pâine de formă paralelipipedică cu o anumită tăietură pe laturile mici. Se coace în fața țăstului după care se ia o lingură de colivă din ceaunul în care s-a fiert, se stropește cu vin apoi o ridică în sus în dreptul coșului de la vatră, se rupe și se suflă de trei ori în dreptul coșului sub prepeșnic, apoi se împarte celor care sunt de față și care se așează la masa de prânz. Tot astfel procedează în toate asemenea momente. Pentru munca ei primește șorț, colț (basma) și o traistă în care se

puneau de-ale mâncării. Obiceiul era generalizat „în sârbi” odinioară când pâinea ce se folosea la pomană se pregătea în casă. Azi se întâlnește mai rar pentru că și rânduiala se face la brutărie.

Interesant este de reținut faptul că „în români” se cunoștea obiceiul, dar nu a fost asimilat și nici femeile care s-au măritat cu români nu l-au mai practicat în noul mediu în care s-au mutat.

Până la împlinirea unui an de la moarte – la an – se fac mai multe pomeni, dar se ține cu tot dinadinsul – în sârbi – să se săvârșească două pe timpul postului.

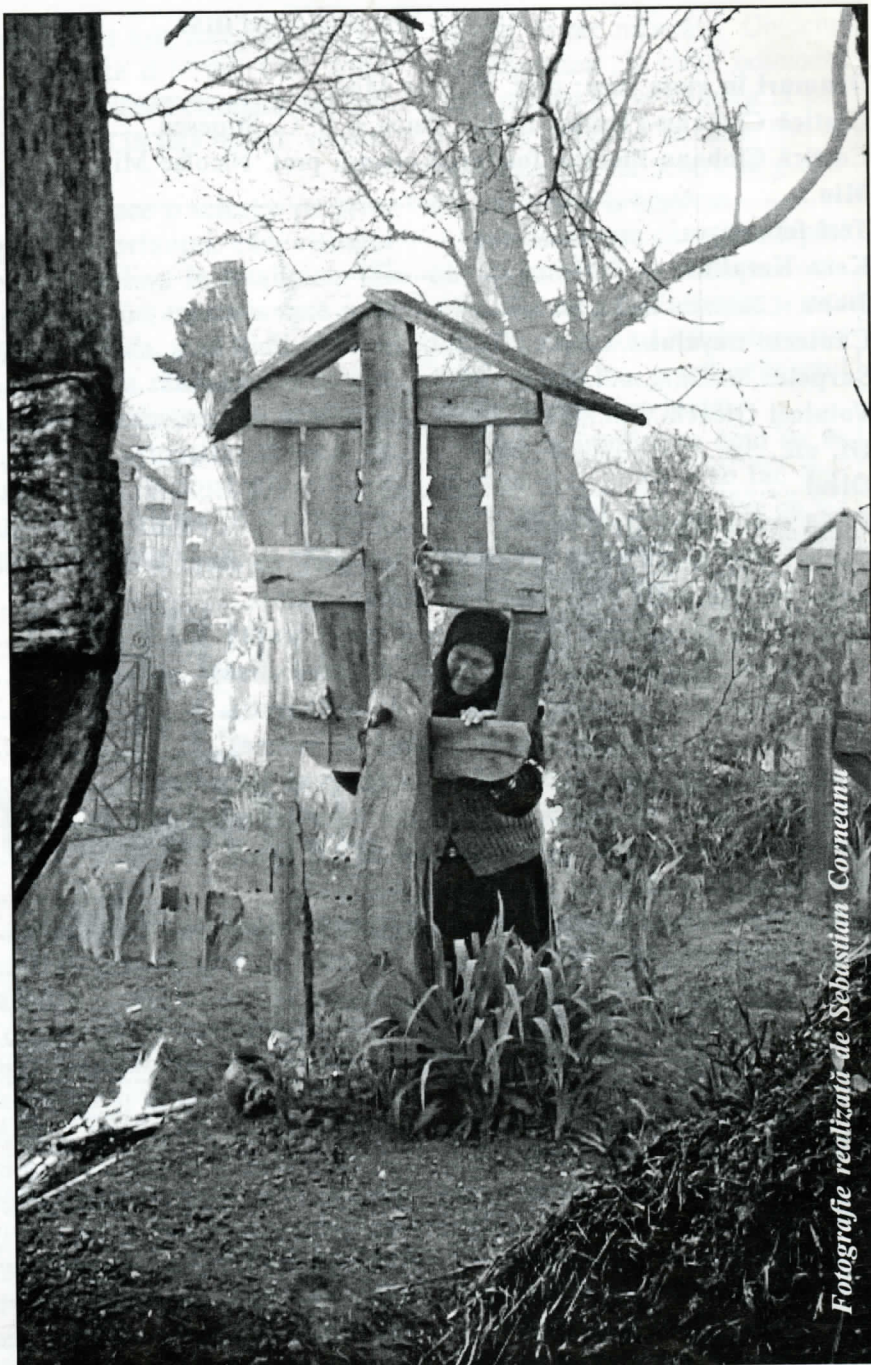
Este cunoscută „Zădușniță” și are caracter laic. În ziua de vineri înainte de Florii, familia mortului se duce la cimitir cu coșul în care se pune rânduiala colacului și mâncare de post: sarmale, ardei umpluți, nelipsita colivă. Aici se așează pe mormânt un ștergar pentru ca bucatele care urmează să fie tămâiate să nu se murdărească. Deasupra mormântului se aprind lumânări. Zădușnița începe după-amiază pe la ora trei și cum zilele sunt scurte, cimitirul capătă o înfățișare pitorească. Bucatele se împart între cei de față precum și cu vecinii, dacă sunt prin apropiere; se bea un pahar cu vin nu înainte de a se rosti cunoscutul „Dumnezeu să primească!” Revinând acasă împart din bucate la trei case. Pentru cei care mor după Florii se procedează la fel, numai că, de data aceasta, în vinerea de dinaintea Sfinților Arhangheli. Asemenea practici ritualice mărturisesc despre moralitatea cu care omul simplu a știut și știe încă să prețuiască memoria celui care odinioară a fost viu, iar acum își primește onorurile. Interesante sunt practicile funerare, iar geniul care le-a creat a vrut să suplinească puținele noastre cunoștințe despre lumea de dincolo care va fi și pentru noi când vom fi „umbră și vis”.

Prof. Nicolae MIU
Băilești

Cuprins:	Pag.
Drumuri în viața mea: prof. Nicolae Miu.....	2
Costică Ciobanu-Plenița: Iordan Datcu și S. C. Stroescu.....	2
Costică Ciobanu-Plenița, folclorist oltean: prof. Nicolae Miu.....	3
Miu.....	7
Trei fete surori.....	7
Kera Keralina.....	8
Jianu.....	8
Cântecul nașului.....	9
Șarpele.....	10
Voinicel Oleach.....	11
Of, of!.....	12
Oltul.....	12
Când eram copil de-o lună.....	12
Foaie verde de-un susai (Frumos ar'un plug cu cai).....	12
Lele, lele, lin pelin (Azi mi-e nor, mâine senin).....	13
Lele, verde avrămeasă (Trecui podu` pe la leasă).....	13
Foaie verde și-o sipică (Arz-o focul, noaptea mică).....	13
Foaie verde flori domnești (Mariță de la Ionești).....	13
Lele, verde trei smicele (De la o samă de vreme).....	13
Și-am zâs verde trei smicele (Plec la câmp să tai nuiele).....	14
Și-am zâs verde și-o mălură (Astă seară-i săptămână).....	14
Și-am zâs verde foi de pruni (Omule cu cai buni).....	14
Cine iubește și tace.....	14
Și-am zâs verde-o viorea (Ce ochi negri-are mândra).....	14
Femeia care-i urâtă.....	14
Folcloriști doljeni: Dicționarul folcloriștilor.....	14
Cuvinte cu tâlc.....	14
Cuvinte pocite.....	14
Aoleo, și iar mi-e rău.....	15
Cât mi-ești codre, de frumos.....	15
Ocolii peste tot locul.....	15
Lele, lele, bob năut.....	15
Foaie verde ca mătasa (De-ar ști omul ce e viața).....	15
Foaie verde ca bobu' (Cine-mbătrânește omu').....	15
Foaie verde și-un costrei (Voi, voi, voi, copiii mei).....	15
Proverbe.....	15
Cucul: Lele, verde foi și-a motru.....	16
Cucul: Cântă, cuculețule.....	16
Cucul: Cântă cuce, nu-nceta.....	16
Cucul: Vara vii, vara te duci.....	16
Cucul: Lele, lele, trei lămâi.....	16
Teișorul.....	16
Codrul și omul (Dă, Doamne, și omului).....	16
Foaie verde mărgărit (Și băgai cu cucu-n plug).....	16
Cuvinte alese.....	16
Naivul Ion Burticală și-a descoperit talentul după pensionare: Nicolae Dumitru.....	17
Ing. Mihai Bălăianu, colonel (r) de artilerie, Cetățean de onoare al comunei Dioști: Nicolae Dumitru.....	18
Un cărturar de provincie: profesorul Nicolae Miu: Nicolae Dumitru.....	20
Geru din fântână.....	20
Miorița.....	21
Nevoia de tradiție: Nicolae Miu.....	22

Și, fiindcă materialele care fac subiectul acestui număr al revistei noastre sunt rodul bunăvoinței profesorului băileștean Nicolae Miu, dobândite de la fiul folcloristului Costică Ciobanu-Plenița, avocatul Ciobanu Ștefan, care a ținut mult ca eforturile tatălui să vadă lumina tiparului, este timpul să mulțumim; să mulțumim în primul rând celor care au păstrat cu sfințenie aceste culegeri, dar mai ales celui care ni le-a pus la îndemână, altfel această muncă ar fi rămas doar în manuscris, iar folcloristica românească ar fi fost mai săracă.

Să mulțumim și colectivului redacțional al revistei, în special, domnului director al Centrului Creației Populare Dolj, profesorul Gheorghe Obrocea, care a insistat ca aceste materiale să fie publicate, de ce nu, în revista "Suflet Oltenesc", la care și folcloristul Costică Ciobanu-Plenița a colaborat în anul apariției sale, 1927, revistă fondată cu prilejul înființării "Tovărășiei Folkloriștilor Olteni", în ianuarie 1927, și a cărei apariție a fost reluată în urmă cu câțiva ani, grație unor iubitori ai tradiției populare doljene.

Fotografie realizată de Sebastian Corneanu

Focurile de Joimari, Salcia, 2001

Număr ilustrat cu picturile naive ale artistului popular Ion BURTICALĂ, din comuna Leu, județul Dolj.

Suflet *altenesc*

Revistă editată de Centrul Creației Populare Dolj și Societatea Etnografilor și Folcloriștilor Olteni

Colectivul de redacție:

Nicolae Panea, George Obrocea, Cornel Bălosu, Gabriel Bratu, Mihai Fifor.

La realizarea acestui număr și-au adus contribuția: Nicolae Dumitru (responsabil de număr), Sebastian Corneanu, Marian Nicolae și Antipa Croitoru.

Tehnoredactare: Antipa Croitoru.